

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hátra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hátra 2 k. 40 f

HÍRDETÉSEK:
4-hatásos pont: sor egyszer 80 fill.
minden következőnél 15 fillér

Nyitászor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 287.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, április 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A megszelídített törvény.
- A M. Á. V. Ugyel.
- Sportpalota Aradon.
- Érdekes vendégek Aradon.
- Az orosz inkvizíció.
- A néppárt és Mezőfi Vilmos.
- A Wilde-pör.
- Sztrájk a brádi aranybányákban.
- Halál elől a halálba.
- Tárca: A miniszter kedvese.

A megszelídített törvény.

Goldis László a tanítói törvényjavaslatról. — Nem volt obstrukció. — Módosítások a nemzetiségek javára. — Apponyi koncessziói. — „Se árt, se használ.”

Arad, április 26.

Nagy harcok után egyformán érdekes a győzőnek és a legyőzöttnek lelkiállapota, fölfogása. Sőt a győző örömmámoránál mindig érdekesebb annak a megnyilatkozása, akit legyőzöttnek; a küzdelem veszteségének tekintenek. Ilyen legyőzöttként áll a közvélemény szemében a nemzetiségi párt, azután, hogy a képviselőház a felekezeti tanítókról szóló törvényjavaslatot részleteiben is elfogadta. Ezzel a nemzetiségi párt első nagy küzdelme véget ért.

Egy munkatársunk ma fölkereste a küzdelemnek egyik vezető emberét, Goldis László országgyűlési képviselőt, aki különösen a javaslat részletes tárgyalása alkalmával vett részt a nemzetiségi párt részéről a vitában. Goldis László a lezajlott küzdelemről és az elfogadott törvényjavaslatról ezeket az érdekes nyilatkozatokat tette:

— Mindenek előtt azt akarom kijelenteni, amint hogy módomban volt már előbb is hangsúlyozni, hogy mi obstrukciót egyáltalán nem akartunk csinálni. Az obstrukció hírére a kormány párt költötte, hogy ezzel a hangulatot el- lenünk zudítsa. Csupán széleskörű vitát akartunk. Obstrukcióról már azért se lehetett szó, mert mindössze tizenhárman voltunk, akikre a küzdelemben számítani lehetett. Hárman — Petrovics, Juriga és Hodzsa — fogházban voltak, kettő: Brediceanu Korjolán és Oncu Miklós dr. betegek voltak a vita idején, kettőnek pedig: Ichlicskának és Popovicsnak mandátuma akkor került új választás alá. Az előbbi ki is maradt a parlamentből. Maradtunk tehát tizenhárman, akik nem is voltak állandóan együtt a Házban. Már pedig csak ahhoz, hogy névszerinti szavazást kérjünk, husz képviselőnek együttes jelenléte szükséges. Tény, hogy az általános vita egy véletlen folytán hamarabb zárult, amint azt tervezük. Mrksity Jásó, a szerb képviselő ugyanis — fekete ceruzával írta nevét a szónokok fekete táblájára. Azok, akik utána következtek volna, nem voltak a Házban, mert azt hitték, hogy Mrksity következik. Mrksity jelentkezésé-

ről azonban nem vettek tudomást, a többiek nem voltak a Házban s így az általános vitát bezárták. E véletlen nélkül a vita még vagy hat napig tartott volna.

Az elfogadott törvényjavaslatról így nyilatkozott Goldis:

— A törvényjavaslat, a mai formájában lényegesen megszelídült. A miniszter már a közoktatásügyi bizottságban lemondott azon jogról, hogy az olyan felekezeti tanítókat, amelyek fizetésének felét az állam adja, — ő nevezze ki. S ez volt a püspöki kar legfőbb sérelme. A részletes vita során előállott a miniszter attól, hogy a földrajz, számtan, történelem és a polgári jogok tantárgyának tantervét ő alapítsa meg. Ez a felekezeti hatóságok joga maradt. A törvényjavaslat mai formájában enyhébb az 1893. évi törvényénél, és a Wlassics-féle rendeletnél. A javaslat a felekezeti iskolák tanulóitól annyit követel meg, hogy a négy év elvégezte után „gondolataikat érthetően tudják magyarul kifejezni.” A Wlassics-féle rendelet pedig nem is a négy év elvégezte után, hanem esetleg mindjárt a második osztályban követeli, hogy a tanulók „szabatosan fejezzék ki gondolataikat magyarul.” A miniszter hozzájárult azon módosításomhoz, hogy a fegyelmi vétségek közé vétessék föl az is, ha a tanító valamely nemzetiséget sértő kifejezést, szidalmat használ. E szerint fegyelmi vétség lesz, ha a tanító ilyesmit mond: „te bűdös oláh,” stb. A képviselőház elvetette ezt a módosítást, de Apponyi a Ház tegnapi ülésén kijelentette, hogy ezt a végrehajtási utasításba fogja foglalni. Enyhítést nyert az a szakasz, amely a tanítással foglalkozó lelkészek kongruájának megvonása felől intézkedik, amennyiben fölszólalásom folytán megállapították, hogy ily esetekben a kongrua megvonása nem függ a minisztertől, hanem ez ugyanoly módon történik, a mint a kongrua megvonásánál egyéb esetekben, a mikor tehát a lelkészek az eljárás befejezte után joga van a közigazgatási bírósághoz felebbezni. Lényeges szelidítés történt gróf Teleki Arvédnek, az ujvidéki kerület képviselőjének indítványára is. A miniszter lemondott arról a jogáról, hogy a felekezeti iskolát az államellenes izgatás első esetének konstatálása alkalmával bezúntathassa, illetve oda tanítót nevezhessen ki. Az elfogadott módosítás szerint az első esetben csupán megintés történik, s csupán a második esetben, a mikor tehát a bűn rendszeresnek mutatkozik, van joga a miniszternek a kontemplált intézkedéssel élni.

— Ezen szelidítések mellett — folytatta Goldis, — a vita során mi Apponyi Albert válas- és közoktatásügyi miniszter részéről sok, redánk nézve igen értékes kijelentést és ígéretet kaptunk, amelyek biztosítják azt, hogy a törvény végrehajtása szeliden, minden üldöző célzat nélkül fog megtörténni. A miniszter kijelentette, hogy a tanítóknak politikai jogaik gyakorlásából, politikai pártállásukból folyó cselekedetelt sem ő, se pedig a jövődő mi-

niszterek nem fogják államellenes cselekedetnek minősíteni. A mi a négy tantárgynak: a földrajznak, a történelemnek, a számtannak és a polgári jogoknak magyar nyelven való tanítását illeti, arra nézve is koncedálta a miniszter, hogy ezeket nem lehet mindjárt magyarul tanítani, hanem csak azután, a mikor a tantárgyakat a gyermekek anyanyelvükön, illetve az iskola nyelvén megtanulták, lehet a magyar nyelv tanításánál a négy tantárgyban elsajátított ismereteket magyarul is átvenni. Az ismétlődő iskolák magyar nyelvű oktatására nézve is, úgy Jkolicsányi László, mint a miniszter koncedálták, hogy a magyar nyelvű oktatás nem kezdődhetik azonnal, hanem csak azután, ha az elemi iskolák a magyar nyelv oktatása körül bizonyos eredményeket értek el.

— Melyek tehát a megmaradt gravámenek? — kérdezte tudósítónk.

— Elsőben az, hogy 200 korona állami fizetékigészítéstől kezdve a tanító megválasztása már a miniszter jóváhagyását igényli. Igaz, hogy ez az 1893. évi törvényekben is megvolt, még pedig már a 120 koronás fizetékigészítéstől kezdve. Ez a törvényjavaslat tehát tulajdonképpen enyhíti a régebbi intézkedést, de mindenesetre sérelem. A másik az, hogy a miniszter az államellenes cselekedetek eseteiben a tanító ellen a közigazgatási bizottság előtt fegyelmi eljárást indíthat. Ezt is különben szelidítették azzal, hogy a fegyelmi eljárás a felekezeti tanítók ellen csak akkor fog a közigazgatási bizottság elé kerülni, ha a miniszter különösen szükségesnek látja; egyébként a rendes fegyelmi fórum, tehát a felekezeti hatóság elé kerül. Sérelem az is, hogy az ismétlődő iskolák kizárólagos oktatási nyelve a magyar. Végül egyáltalán sérti az egyházak autonómiáját, hogy a miniszternek joga van felekezeti iskolát bezúntatni. Ilyen joga eddig is volt, de egyáltalán nem éltek vele.

A képviselő ezzel fejezte be szavait:

— A törvényjavaslat kétségtelenül óriási módon javít a felekezeti tanítók anyagi helyzetén, a kiknek jövedelme igen sok esetben a mainak kétszeresére emelkedik. Ezt én is elismertem. Ami azonban a magyarosítást illeti, én nem hiszem, hogy a cél érdekében valami praktikus haszna lenne a törvényjavaslatnak. Többnyire régebbi törvények és rendeletek intézkedéseit foglalja egybe, olyanokat, amelyek a gyakorlatban eddig sem váltak be. Szóval a törvény a magyaroknak nem használ, nekünk pedig nem árt.

A képviselő még elmondta, hogy a püspöki kar a törvényjavaslat főrendiházi tárgyalásán mindenesetre részt fog venni, s ha ez alkalommal együtt lesz, fogja elhatározni, hogy szükségesnek tart-e a törvényjavaslat ellen bizonyos lépéseket, vagy sem. Egyéb intézkedéseket nemzeti-ségi részről eddig nem vettek tervbe.

A M. Á. V. ügyei.

A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtti Rakovszky István elnöklelte alatt ülést tartott, melyen az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslat került tárgyalás alá. Napirend előtt Farkasházy Zsigmond betérjesztette az 1903. évi zárószámadási jelentést. A beruházási javaslat tárgyalásának folytatását több felszólalás után holnapra halasztották.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 26.

Miután nem Justh Gyula, hanem Rakovszky István elnököl, kell, hogy valami kellemetlenkedés történjék. Ezuttal a gyorsírók kaptak leckét az alelnök urtól, aki egy idő óta többet leckéztet, mint egy ujonnan rendezett fizetési néptanító. Napirend előtt különben más csemege is akad. Farkasházy Zsigmond betérjeszti az 1903. évi zárószámadásról szóló bizottsági jelentést, nem mulasztván el egyet-kettőt útni a régi rendszeren. Azt azonban nem emlegeti, hogy az új rendszer eddigelé nem igen mutatta meg, hogy miben különbözik a régitől. Ha csak a politikai ellenfelekkel szemben való türelmetlenségben nem.

Ezután rákerül a sor a vasutasügyekre. A vita igen komoly, de igen gyakran hallani hazabeszélési hangokat. Elvégre népszerűnek kell lenni.

Részletes tudósításunk:

(Egy kis dorgatórium.)

Huszonöt harminc képviselő volt csak az ülésteremben, amikor Rakovszky István alelnök megnyitotta az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése során híre ment, hogy Somogyi Aladár után, aki elsőnek iratkozott föl a napirenden való javaslatához, Szunyogh Mihály, utána pedig Lengyel Zoltán beszél. Sztéryenyi József államtitkár erősen jegyezte, valószínű tehát, hogy ő is beszélni fog.

Az ülés egyébként az elnök bejelentésével kezdődött, hogy a gyorsírók az országgyűlési naplóba az elnöknek a tegnapi ülésen a napirend megállapítására vonatkozó enunuciációját helytelenül, egy meg nem tett kijelentéssel bővítve vették be. Fölhívja erre a naplóbíró-bizottság figyelmét, a gyorsírókat pedig figyelmezteti, hogy a jövőben az elnöki enunuciációkra jobban figyeljenek.

Farkasházy Zsigmond előadó betérjeszti a zárószámadási bizottság jelentését az 1903. évi zárószámadásokról. Különös figyelmébe ajánlja a Háznak a jelentést, valamint a hozzácsatolt

különvéleményt is, amely az elmúlt politikai rendszer lelkiismeretlen gazdálkodására élénk fényt vet. (Mozgás).

A Ház ezután megszavazta a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot és a marokkói sáska irtásáról szóló javaslatot. A javaslatokat átküldik a főrendiházhoz.

(A vasuti beruházások.)

Somogyi Aladár nézete szerint a vasutak bajainak főoka a vágányhiány és az állomásépületek kis száma. Ha elegendő az állomás megvan a kettős vágányok, a forgalom lebonyolítása a rendes kerekvágásba terelődik s a kocsikat is jobban lehet majd felhasználni. Hiába egészítjük ki a kocsiparkot, ha ezeken a bajokon nem segítünk.

Somogyi azután megkérte a minisztert a díjzabásna oly módon való megreformálására, hogy külföldre irányuló kereskedelmünk nyerhessen terjedelemben. A refakciák revidálását sürgeti.

Sztéryenyi József: Már április 1-én megtörtént.

Somogyi Aladár: A javaslatot a kereskedelmi kormány iránt való bizalomból a részletes tárgyalás alapjául elfogadja. (Élénk helyeslés.)

Szunyogh Mihály: Azt hiszi, hogy az államvasutaknál előfordult forgalmi zavaroknak legfőbb oka a szénhiány volt. Mindenesetre haladás, hogy a porosz község helyett most már az angol szenet használják, amelynek tudvalevőleg sokkal nagyobb a hőterjesztő képessége. Ami az államvasuti gazdálkodást illeti, erről az a véleménye, hogy az államvasutak bevételeit külön kellene kezelni és csak vasuti célokra kellene használni. Sokat hallott arról, hogy vasuti sínekben nagy a hiány. Ezt pedig különösen a kis vicinálisok sanylik meg, mert ha új vonalat akarnak építeni, 6-7 hónapig kell várniok, amíg a megrendelt síneket megkapják. Ez pedig nagy kamatvesztességet jelent. Foglalkozik az államvasutak pénzügyi helyzetével, amire súlyt vet, mert az államvasutak virágzása egyet jelent hazánk gazdasági virágzásával. Nagy bizalommal van az államvasutak fővezetője, Kossuth Ferenc és első munkatársa, Sztéryenyi József iránt. A törvényjavaslatot elfogadja.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Simonyi-Semadam Sándor: A törvényjavaslatot a néppárt nevében elfogadja. Kétségtelen dolog, hogy szükség van az államvasuti bajok javítására. A mostani állapot az eddigi rendszer tükré

(A motorosok dícsérete.)

Kubik Gyula: Az államvasutak és a posta az ország legkiválóbb intézményei, amelyeknek kiváló érdeme az is, hogy a külkereskedelmi szerződéseket mint egyedül magyar

intézmény írta alá. Nagy elismeréssel szól a postáról és a táviratról, amely a legjobb rendszerű telefont használja, bár magas a telefondíj. (Fölkiáltások: *Olcso legyen a telefon!*) Kubik ezután a motorkocsik kiválóságáról emlékezik meg és hangoztatja, hogy szükség van a motorüzem nagyméretű fejlesztésére. A javaslatot elfogadja.

Reöck Iván: Főlegesen és késő panaszokat hangoztatni, de kénytelen kijelenteni, hogy mindazok a bajok, amelyeket most az államvasutaknál orvosolni kell, a múlt bűneiből származnak. Amíg a forgalom fejlődése követelte az államvasuti eszközök szaporítását, addig a valóságban semmitsem tettek, úgy, hogy az évtizedek mulasztásai egyszerre jelentkeznek és válnak óriási teherré. Ajánlja a motorjáratok fejlesztését.

Sztéryenyi József államtitkár kérte, hogy beszédét holnap mondhasse el.

Ezzel az ülés véget ért.

Sportpalota Aradon.

A turisták ülése. — Turisztikai kalauz. — Aradi egyesületek közös otthona. — Turista dalárda. — Kirandulások. — Új tagok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A turista-egyesület választmánya tegnap este hat órakor Schmidt János dr. e. igazgató-elnöklelte alatt, az egyesület helyiségében látogatott ülést tartott, melyen sok ügy került tárgyalás alá.

Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be.

Elnök megnyitja az ülést.

Spiroch Lajos dr. jelenti, hogy a megyei turisztikai kalauz adatai az eszközölt kutatások nyomán erősen szaporodnak s néhány hó múlva abban a helyzetben lesz, hogy ezen hézgapótlómunka nyers anyagát a választmányunk bemutatthassa. E munka kizárólagosan turisztikai célt fog szolgálni, természetesen kiegészítve lesz a turisztikával szorosan összefüggő etnografiai, balneológiai, történelmi vonatkozásokkal. A választmány örömmel veszi tudomásul a munka előrehaladását, amely a könyvpiacra bocsátás után bizonyára szintén egyik hathatós tényezője lesz az idegen forgalom fellendítésének.

Schmidt János dr. az egyesületi helyiség bérleti ügyében tett előterjesztése nyomán felmerült az a kérdés, hogy nem volna-e célszerű az egyesületi helyiséget más egyesülettel közösen fentartani. Söfalvi György vál. tag

A miniszter kedvese.

Páris, április 26

A szajnai esküdtsek terme tegnap igazi párisi szenzációra gyűjtötte össze a legelőkelőbb közönséget. Brioux premierjén nem mutatkozott annyi író, művész, mulató arisztokrata és nagystíliú félvilági hölgy, mint ezen a tárgyaláson. Merlou ur pörét tárgyalták, a nagy és dicső arriviste ügyét, a ki miniszternek született és miniszter lett is: nyilegyenesen haladt előre ragyogó pályáján, mindig zavartalanul élvezve a fórum tapsait, a hatalom kimondhatatlan gyönyörűségét s azt az üdvöt, mely mámorosabb a tapsnál és hatalomnál: a szerelmet. De ime, a dicső élet egy dicstelen napján természetesen komor, hideg, esős őzei napon, 906. november 26 án — eléje állott egy szép hölgy a népes bulváron. Régen, már négy éve elfeledte, hogy a világon is van Madame Dallemayne, vagy talán Madame Addey (mert így is nevezték a szinpadon, amelyre egykor ő segített.) És az elegáns uri dáma négyezer ráló a csalfa Don Juánra. Milyen szerencse, hogy Donna Anna jobban tudott szeretni, mint a revolverrel bántani. Ha jól talál, ma már Merlou ur hideg, porladó tetem. Így még van rá remény, hogy folytatni fogja könnyed és kedves hódításait. Jelenleg például Limában van, mint Franciaország rendkívüli követe és meghatalmazott minisztere; a szép és tüzes dél-ameri-

kai spanyol nők valószínűleg szintén meg fognak hódolni ennek a ragyogó diplomatanak.

Merlou ur orvos volt, mikor megismerkedett a vádlottal. Volt derék felesége, voltak gyermekei; de ez nem háborgatta szunnyadó lelkiismeretét. Tíz év telt el, az orvos roppant gyorsasággal haladt előre, de mindig hű maradt a szeretőjéhez. Levelei áradoznak a gyöngédségtől, a heves, lángoló szerelem kitor belőlük, míg aztán érzései lelohadnak és újra virágzó szenvedelme már más nőt illet. Mme Addeyben fölébred a bosszuvágy, a féltékenységgé és le akarja löri a becselent, aki elárulta őt, de azért hivatalból képviseli ma is Franciaországot. Peru lakosai alighanem sokat jelentőn mosolyogtak, mikor az esküdt szék mai tárgyalásáról a kábelhírt megkapták.

Nagyon csinos és kifogástalanul elegáns az a hölgy, aki bírál előtt megjelenik. Egészen nyugodt, tudatos és helylyel-közzel elmés. Látszik rajta, hogy színésznő korában hozzá szokott a nyilvánossághoz és nem ijedt meg a bírák és a lázasan érdeklődő közönség kereszt-tüztétől.

A multjáról, erről a kétségkívül viharos multról keveset tudunk meg. 1892-ben tért haza Amerikából és csakhamar megismerkedett Merlouval. 1902-ben szakított vele a kedvese; de ő fölkereste a lakását, minden áron beszédbe bocsátkozott feleségével, sőt állítólag tizenhat éves leányának azt mondta: En az ön atyjának a szeretője vagyok. Az asszony tiltá

kozik e vád ellen és azt hozza föl védelmére, hogy Merlou nem adott életjelt magáról, holott tudta, hogy nincs pénze és a gyermekük beteg.

A botrányt egyelőre úgy kerülték ki, hogy Merlou havi 500 frankot adott neki, míg a fia kiskorú; de ezt a pénzt is rendetlenül fizette. A gyermek nem sokáig élt. Egyszer egy fillérje sem volt. Madame Addeynek és a sirkőgyáros sürgősen követelte fia sirkővének az árát. Véletlenül éppen ekkor kellett találkoznia a Saint-Lazare pályaudvar előtt a hűtelennel; csunya verekedés támadt köztük. Merlou az esernyőjével a vállára csapott. Ekkor kiegyeztek 10 ezer frankban, de Merlou visszakövetelte a leveleit. A béke nem sokáig tartott. Mme Addey pamfletet íratott kedveséről és pár hónap múlva elkövette a merényletet. Mikor az elnök megkérdezi tőle, meg akarta-e ölni, határozott igen-nel felel.

— Nagyon szerettem Merlout, nem tagadom. Nem tartom valami nagy dicsőségnak, de nagyon szerettem. Elrabolta életem legszebb éveit. Betegen és pénz nélkül elhagyott. Nem tartottam igazságosnak, hogy ő boldog legyen, míg én magamra maradok, hogy meghaljak a nyomoruságban. Soha nem kértem pénzt tőle.

November 26 án a Boulevard Haussmann-on ment a szeretőjéhez. Bergé asszonyhoz. Ott volt több mint két óra hosszat; vele együtt

egy ilyen, a magvalósulás stádiumához közel álló lakásügyet vet felszínre, amely szerint egy, az e célra épülő bérház több egyesületnek szolgálhatna otthonul. A bérház az eredeti tervszerint a belvárosban lenne építendő, mely a hivatalos helyiségen kívül társalgóval, játékszobával könyvtárral, és egy gyűlésteremmel, ugyancsak nagyteremmel bírna, melyben az egyesületek estélyeket tarthatnak. A földszinten volna vendéglő és kávéház elhelyezve, a befásított udvar, nyári és téli tekepályával és szórakozást nyújtó egyéb sport felszereléseivel segítené elő a helyiség tömeges látogatását és fenntartását.

Záray Odön és Kohányi Róbert pártolják az eszmét és feltétlen biztosítékát látják benne annak, hogy a közös otthon, melynek fenntartása az egyesületek részéről az eddiginél kevesebb áldozatot kíván, megteremti közöttük a szoros kapcsolatot, miáltal egymást támogatva intenzívebb, eredményesebb munkára lesznek képesek. Összehozza a társadalmat és a társas élet fejlesztésének is egyik főrugója lesz.

A választmány a folytatott eszmecsere után megbizta az igazgatóságot, hogy e kérdést tanulmányozva, legközelebb jelentést tegyen, hogy mely egyesületnek célja, irányzata és szervezete harmonizál annyira egymással, hogy azokkal a közös otthonban való tömörülés keresztül vihető lenne.

Lelkesen fogadta ezután a választmány Markovich György és Gebhardt Domokosnak a turista dalárda megalakítására vonatkozó indítványát, majd kimondotta, hogy a saját kebelében megalakítandó dalárdát erkölcsileg támogatni fogja, egyben utasította az igazgatóságot, hogy a dalárda megalakíthatása, illetve tagjainak összegyűjtése céljából bocsássa ki az aláírási ívet, a szervezési munkálatok eszközésére pedig fölkérte Ritt Gyula titkárt, Gebhardt Domokost és Szablóczky Jánost, ki az ügy érdekében a dalárda vezetését is elvállalta. Erdélyi Gyula jegyző felolvassa az új tagok fölvételére vonatkozó igazgatósági javaslatot, mely szerint f. évi április hó 1-ével az egyesület tagjainak sorába fölvették:

Burger József, Campián György Varsánd, Erdős Ignác, Fekete József, Gábor Dénes, Gurnesevitz Ferenc, Georgiádes József, Grozeseu Sándor Fazekas-Varsánd, Horváth Mihály, Inokai Tóth Lajosné, Kövér Zsigmond, Münster Ernő gróf, Müller Lajos, Petkovits M. Béla, Riedt István, Szablóczky János és Varsassy Lajos dr.

Schmidt János dr. igazgató jelenti, hogy

jött le. Eppen kocsiba akart szállni, mikor Mme Addey rálőtt.

— Miért tett négy golyót a pisztolyba? kérdi az őz elnök.

— Mert éppen négy éve volt, hogy a gyermekem meghalt, feleli nem minden színészi pose nélkül a vádlott.

A szenzáció óriásivá nő, mikor tanuként kihallgatják Madame Bergé-t, a vádlott egykori barátnőjét, majd szerencsés utódját. A miniszter nem is nevezte meg e fontos tanut, merő lovaglásságból, hogy bele ne keverje nevét a esuf perbe. De a gömbölyű kis asszonyka szívesen eljött, hogy megvádolja Mme Addey-t, aki a lövés közben őt is megsebesítette. A védőügyvéd maliciózus megjegyzéseire hargosan pattan föl: Kérem, én itt tanu vagyok, nem vádlott!

Nagyon mulatságos az erkölcsi tanuk kihallgatása, akik mind magasztalják — egykori hivatalfőnököket. De még mulatságosabb a védőügyvéd felolvasása Merlou ur válogatott szerelmi leveleiből. A levélpapírosra majd a képviselőház, majd a prefektúra címe van rányomtatva. Mennyi aggodalom, mennyi gyöngédség van e kedves és csinos levélkében!

Igazán, az esküdtszék nem tehetett egyebet e gyönyörű levelek hatása alatt, minthogy a vádlottat — felmentette. És a közönség, a jó, erkölcsös, puritán párisi közönség megtapsolta az ítéletet.

május hóban 3 kirándulás van tervbe véve és pedig: 12-én *Világos és Terebő forrás*. Vezető: Schmidt János dr. — 26-án *Lippai váromok*. Vezető: Spiroch Lajos dr. — 18-22-én *Báziás*. Alduna, Kazánszoros, Adakaleh és Herkulesfürdő. A kirándulások részletes programját a vezetők a lapokban teszik közzé. Jelentkezni lehet a vezetőknel és az egyesület igazgatósági irodájában. Több jelentéktelen tárgy letárgyalása után az elnök az ülést 8 órakor berekesztette.

Jelenvoltak: Bánhegyessy Lajos dr., Balassa Ernő, Bund Henrik, Ditrichstein Bernát, Bruckmann Kálmán, Cziráky Alajos, Jenny István, Hajdu József, Erdélyi Gyula, Knar Lajos, Kulcsár István, Kohányi Róbert, Kreiling Péter, Kovács Gyula, Kalmár Árpád, Gebhardt Domokos, Nagy Lajos, ifj. Nagy Lajos, Markovich György, Pareán János, Ritt Gyula, Schmidt János dr., Spiroch Lajos dr., Sófalvi György, Szabó István, Szabó-Norbert, Steigerwald Alajos, Tomastyik János, Virth János, Záray Odön és Vieser Aladár.

Érdekes vendégek Aradon.

Ötmillió bányavállalat.

Amerikaiak a magyar iparért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A mai napon érdekes három amerikai tartózkodott Aradon. Az egyik *Singer Ede* magyarországi származású clevelandi vállalkozó, a másik *Geo B. Dilley* clevelandi vállalkozó és ennek felesége. Az amerikaiak azért járnak most Magyarországon, mert óriási bányavállalatot akarnak itt létesíteni. Aradot azért ejtették utba, hogy meglátogassák *Singer* aradi rokonát, *Szilcs* B. Vilmos pénzügynököt.

Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma felkereste az Aradon időző amerikaiakat és a vállalat létesítésének részletei felől tudakozódott. *Singer Ede*, aki 17 éve került el Magyarországból, az alábbiakban ismertette a vállalat megalakulását:

— Már régebben foglalkoztam azzal az eszmével, hogy mi amerikai magyarok vállalatot létesítsünk, amelylyel Magyarországon az ipart fellendítsük. Clevelandi ismerőseimmel érintkezésbe léptem s a múlt év december havában sikerült is megalakítanunk egy részvénytársaságot, amelynek ez a címe: *The First Hungarian Oil et Mining Co Cleveland — Ohio*. Magyarul ez azt jelenti: Magyar olaj- és érckiak ázasi társaság. A megalakult részvénytársaságnak, a címe után is ítélve, az a célja, hogy Magyarországnak eddig még ki nem aknázott, kőolajban és ércekben bővelkedő vidékén bányatársulatot létesítsen. A részvényjegyzések néhány hónap alatt megtörténtek s így öt millió dollár (25 millió korona) került együvé. A részvénytársaság élén dr. D. B. Steiner elnök áll, aki a clevelandi társadalom egyik legtekintélyesebb tagja. A részvénytársaság alnöke *Dilley* ur, aki egyúttal a művezető is. Az igazgatóság tagjai között két magyar is van: *Bloch* József pénztáros, aki a clevelandi magyarok vezető férfiai között szerepel és én magam.

A részvénytársaság elhatározta, hogy Máramaros megyében megveszi a petroleum telepeket és a különböző érctelepeket s ott egy nagyarányú iparvállalatot létesít, amelylyel hozzájárulna a magyar ipar fejlesztéséhez. Már összeköttetésbe is léptünk a máramarosi teleptulajdonosokkal, különösen a körösmezőiekkel és már eddig is sok ajánlatot kaptunk.

A vállalat öt millió dollár alaptőkével indul meg s az igazgatóság legnagyobb része állandóan Magyarországon fog tartózkodni. Kezdetben az üzemet 2—3000 munkással kezdjük meg, akiknek munkáját nem az itteni bérekkel,

hanem amerikaiasan fizetjük meg. Most még csak a kereskedelmi kormány jóváhagyása szükséges s akkor a részvénytársaság legközelebb már meg is kezdheti működését.

Az amerikaiak holnap reggel Máramaros megyébe utaznak, hogy személyesen érintkezésbe lépjenek a körösmezői teleptulajdonosokkal. Innen a fővárosba utaznak, ahol *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszternél tisztelegnek és a kereskedelmi kormány engedélyét kérik a petroleum- és érckiaknázó telep létesítésére.

Az orosz inkvizíció.

Rettenetes kinzások.

Hogy csinálják a forradalmat?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 26.

Mai számunkban megirtuk, hogy a duma tegnapi ülésén *Pergament* előadó terjedelmes jelentésben számolt be a rigai rendőrségről és a börtönügyről. A jelentés adatai, amelyeket *Makarov*, a belügyminiszter segédje is megerősített, óriási felháborodást keltettek a képviselők közt. *Lutze*, az igazságügyminiszter segédje szerint, a vádak túlzottak. Az előadói jelentés tartalmából most a következő borzalmas részleteket közlik:

Amikor a megtorló eljárás a balti tartományokban kezdetét vette, ugyanakkor megkezdődött a foglyok kinzatása is oly célból, hogy őket olyan vallomásokra kényszerítsék, amelyek alapján azután a halálos ítéletek rajtuk végrehajthatók lettek. Rigában a kinzások végrehajtására bizottság alakult, melyben a politikai rendőrség főnökének segédje, több rendőrbiztos és titkos ügynök vettek részt. Ezt a bizottságot az államügyész és csendőrpáncsnokság a teendőkre vonatkozó különleges utasításokkal látták el, a kormányzótól pedig felhatalmazást nyert arra, hogy a politikai vádlotakon a bírói eljárás mellőzésével halálos ítéleteket végrehajthasson. Az adminisztratív hatóságok, az államügyész és a csendőrezredes tudomással bírtak a foglyokon elkövetett kinzásokról és egyéb borzalmasságokról.

Az egyik foglyot például a rendőrbiztos földreteperte és a fekvő ember mellén addig ugrándozott, míg annak összes bordái eltörttek, úgy, hogy a nyomorult ember napokig egy falatot sem tudott lenyelni, míg végre több napi kínlás után agyonlövették. Egy másiknak meg a lábikráját korbácsolták mindaddig, míg a lábszárcsontokról minden húsdarab lefoszlott és csak a csupasz csontok maradtak. Egy harmadik foglynak pedig a tőle követelt vallomás minden betűjét kancsukával verték ki a hátán.

Mindazokat a foglyokat, akik a kinzások alatt meg nem haltak, de sérüléseik gyógyíthatatlanok voltak vagy pedig gyógyulás esetén testükön ennek állandó nyomai maradtak volna éjszaka idején a fogház közelében agyonlövették. Ismét egy másik foglyot a kezénél lábánál fogva két kozák a földhöz szorított és azután kancsukával addig verték, míg a talaj a szó teljes értelmében vérrel telítődött. Vallomások kicsikarása céljából az elfogott asszonyok kezéről, lábujjairól a körmeiket, fejükről a haját csomónként szaggatták ki, kar- és lábszárcsontjaikat kettétörték és más efajta hajmeresztő kényszereszközt használtak.

A torturákat és kinzásokat a rendőrhatalom szervezte és azokban maga is tevékeny részt vett. Borzalmasan érdekes egy tanító esete, akitől azt a vallomást akarták kicsikarni

hogy Mobilev tartományban egy rendőrtisztviselőt meggyilkolt. Mikor azután kiderült, hogy a tanító nem is lehetett a keresett gyilkos, akkor visszazsárolták a börtönbe, ahonnan egy hónappal később újra a kínzók elé állították, most már annak a gyanuja alatt, hogy a moszkvai bankrablásban Belenzov bűntársa volt. És a szegény embert addig kancsukázták, addig fenyegették felakasztással, míg végre is mindent, amit csak kívántak, magára vállalt.

Egy másik foglyot előbb végigkancsukáztak, azután pedig *vasrudakkal verték*, az így támadt nyílt sebtületekre pedig *cukorport hintettek*. Sok foglyot véresre vertek, aztán a *nyílt sebeket szőrös pokróccal dörzsölték*. Ismét másokat padra fektettek és mellükön keresztülhelyezett deszkán *két-két rendőr hintázott mind addig, míg gerincscsontjuk ketté nem tört*, akkor aztán agyonlőtték őket.

Sztrájk a brádi aranybányákban.

Május elsején kitör.

A tisztviselők menekülnek

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A hunyadmegyei szénbányászok sztrájkját rövidesen egy másik munkaszünetési mozgalom fogja követni, amelynek aranyai és veszedelmessége még jóval túlhaladják a most dúló lupényi bérharcot. Érdekelte munkáskörökből származó értesülésünk szerint a *brádi aranybányák összes munkásai, számszerint közel három-ezren sztrájkra készülődnek és május 1-én már meg is szüntenek a munkát.*

A sztrájkba lépés okairól különböző hírek keringenek. A munkások legerősebben azt kolportálják, hogy a *Rudai 12 apostol bányatársulat* a gazdag aranybányák tulajdonosa — még mindig nem adta meg azokat az engedélyeket, amelyek a munkásoknak a tavalyi sztrájk alkalmával tett és amelyeknek megadására a kormány is utasította a bányavállalat igazgatóságát. Hogy mennyiben alapos ez az ok a munka megszüntetésére és a kiterjedt üzem megakasztására, azt most nincs módunkban ellenőrizni és ezért csupán az indító ok regisztrálására szorítkozunk.

A bányavállalat igazgatósága és a munkásság között leginkább amiatt szoktak éles ellentétek fölmerülni, mert az igazgatóság rendkívül szigorú és kellemetlen eljárással ellenőrizte a munkásokat abból a szempontból, vajjon *nem lopnak-e a felszínre kerülő aranymennységből?* Lehet, hogy az ellenőrzési rendszabályokat tartják a bányászok oly sérelmesnek, hogy sztrájkba készülnek miatta. A csákányok letetésének más okát is emlegetik a vidéken. E szerint nem lehetetlen, hogy a brádi sztrájk állítólagos kitörésében is *részük van azoknak a külföldi agitátoroknak, akik csábító ígéretekkel egy ízben már rávitték a hunyadmegyei szénmunkásokat a munka megszüntetésére és akiket a külföldi bányavállalatok egyenesen azért biznak meg magyarországi sztrájkok rendezésével, hogy gyöngítsék a hazai konkurens iparvállalatokat és diszkréditálja termelő és szállítási képességüket.*

A brádi bányatársulat hivatalosan még nem vett tudomást a sztrájkra való készülődésekről, de azért már tudnak a

munkásság mozgolódásáról és igyekeznek megtétni azokat a hatósági intézkedéseket, amelyek a rendkívül nagy értéket képviselő bányák biztonsága szempontjából szükségesek. A legfontosabb közrendészeti kérése a társulatnak az, hogy *száz csendőrt* összpontosítson Hunyad megye alispánja a bányavállalat középpontjában és tárnáiban, nehogy a munkások esetleges zavargásánál kár essék a bányákban.

De nemcsak a bányavállalat vezetősége tud a fenyegető sztrájkokról, hanem a hivatalnoki kar is értesült a készülődésekről, sőt annyira veszedelmesnek tartja a helyzetet, hogy a tisztviselők legnagyobb része május 1-jére már *szabadságot kért a vállalattól*. A szabadságkérésnek kézen fekvő oka az, hogy a tisztviselők nem akarnak a sztrájk kitörésekor Brádon tartózkodni, nehogy a munkásságnak a vállalattal vagy a hatósági személyekkel való összetűzése az ő testi épességüket is kockáztassák.

A tanítók fizetése.

— Apponyi elutasításához. —

Selberáner Mór kukaclvárai lakos összejövetelén Dettó Salamonnal, aki Jiszalókról jön. Mindketten a maguk pátriáját dicsérik.

— Micsoda becsületes emberek vannak nálunk! — mondja Selberáner ur.

— Mit, nálatok! Azt mondj egyet, aki még nem ült!

— Selberáner ur hosszasan gondolkodik. Végre kiböki:

— Azt muszáj annak az egynek éppen Kukaclvárról lenni?

Apponyi Albert gróf az aradi tanítógyűlésen erősen hangoztatta, hogy ő a tanítóknak nem felebbvalója, hanem barátja. Most azonban megtagadta az aradi tanítók fizetésrendezésének jóváhagyását.

— Kegyelmes uram, — mondja neki Kovács Vince, — hol itt a barátság?

— Azt muszáj annak a barátnak éppen tanítónak lenni!

Halál elől a halálba.

Öngyilkos aradi fiatalember.

Sziven lőtte magát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Ma este egy kétségbeesett, magával meghasonlott *aradi* fiatalember oltotta ki életét. A szerencsétlen embert gyógyíthatatlan betegség gyötörte s mert nem tudta tovább elviselni a rettenetes kínokat, revolverrel sziven lőtte magát és *azonnal meghalt*. A tragikus esetről tudósítónk az alábbiakat jelenti:

*Hadady József 27 éves aradi kereskedősegéd ma este hét órakor Ré ay-utca 21k szám alatt levő lakásán öngyilkosságot követett el. Mikor szülei a szobából, amelyben betegen fekvő, eltávoztak, Hadady elővette revolverét, betakarta magát a takaróval, ezalatt sziven lőtte magát és *szörnyet halt*.*

Anyja a lövés zajára rémülten rohant a konyhából a szobába, ahol fiát már halva találta az ágyban. Sikoltozására elősietett az öngyilkos apja, *Hadady Sándor* cipésmester, aki az öngyilkosságról jelentést tett a rendőrségnél. A rendőrség részéről *Moldován Ödön* ügyeletes rendőrhadnagy és *Prohászka László dr.* kerületi orvos mentek ki a helyszínre s már csak a beállott halált konstatálhatták.

Hadady József több mint hat hónapja gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Gégesor-

adás, gyomorhaj és mellbetegség gyötörte a fiatalembert, akit orvosai gyógyulás végett Lussin-Piccolóba küldtek. Mindössze tizenkét napig tartózkodott a délvidéken, betegségében azonban nem állott be javulás. Lussin-Piccolóban azt tanácsolták Hadadynak az orvosok, hogy térjen haza. Aradi orvosi orvosok ugyanis lemondtak arról, hogy Hadady meggyógyuljon s azért küldték hazájába, hogy otthon haljon meg.

Két hete tért haza Hadady Lussin-Piccolóból és ágyba feküdt. Aradi orvosai tudtára adták szüleinek, hogy két hétnél tovább nem bírhatja Hadady József. Az utóbbi napokban rettenetes kínokat szenvedett. Állandóan az öngyilkosság gondolatát al foglalkozott, hogy szenvedéseitől megszabaduljon.

Ma este végre elerőszakolták végrehajtására. A mikor a szülei magára hagyták, revolverével agyonlőtte magát és véget vetett szenvedéseinek. Irást nem hagyott hátra.

Az öngyilkos fiatalember üvegkereskedésben tanult ki. Majd a fővárosba ment, ahol a férfidivat szakmában képezte ki magát. Aradon *Brunner Béla* üzletében, azután a *Guttmann és Berger* cégnél volt alkalmazásban. Ionen kilépett, hogy gyógykezeltesse magát.

A néppárt és Mezőfi Vilmos.

Ujjászervezte és nemzetköziek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 26.

A néppárt istenben boldogult fővárosi krajcáros ujságja, az Ujlap 1905. évi november hó 16 án megjelent számában Huszár Károlynak, a szakcsi kerület bukott néppárti képviselőjelöltjének tollából *Mezőfi* címmel egy vezércikk jelent meg, amely több vádat tartalmazott Mezőfi Vilmos ujjászervezett szociáldemokrata képviselő ellen.

Igy a többek között azzal gyanúsította meg Mezőfit, hogy ő csinálta a dunántúli aratósztrájkot s álruhában járva be a falvakat, izgatót; hogy Szegváron csak úgy választották meg, hogy váltókat csalt ki a parasztoktól, továbbá, hogy az ujjászervezett szociáldemokrata párt pénzeit, amelyet a nép küld fel, zsebre-vágja s hogy Bokányiék, már mint a nemzetközi szociáldemokraták azért dobták ki maguk közül, mert a koncepció nem akartak vele osztani. A meggyanusított képviselő rágalmasági sajtópórt indított Huszár Károly ellen, akit a vádtanács vád alá is helyezett.

Ma tárgyalta ezt az ügyet, amint fővárosi tudósítónk jelenti, a budapesti büntetőtörvényszék esküdtbirósága Zsitvay Leo elnökelete alatt. A tárgyaláson a személyesen megjelent főmagánvádlót Tarján Mihály dr. képviselte, a vádlottat pedig Zboray Miklós dr. ügyvéd védte. Az esküdtszék megalakítása előtt elnök konstatálta, hogy a vádlott mentőtanui Grossmann Miksa, Poor Árpád, Boros Brindus Mihály, Ádám György, valamint Mezőfi Samu, Huszár Lajos, Gyenes Bertalan, Petter Antal megjelentek. Most aztán Huszár Károly vádlott szólalt fel s a következő kijelentést tette:

Mezőfit támadó cikkem adatait olyan egyénektől kaptam, akiket cikkem megírásakor elég szavahihető embereknek tartottam és abban a hitben voltam, hogy azok Mezőfit közvetlen közelről ismerve, bizonyítani is tudják vádjait. Utóbb meggyőződtem, hogy a nemzetközi szociáldemokraták és az ujjászervezett szociáldemokrata pártból kizárt és kilépett egyének, kiktől információkat kaptam, valótlannal állításokkal engem is félrevezettek. Sajnálom, hogy téves értesülések alapján

a cikket megírtam. Ezek után önként kijelentem, hogy az általam írt és Mezőfi által inkriminált cikkben foglalt sértő tényállások a valóságnak meg nem felelnek és így azokat visszavonom. A vádlott nyilatkozata után Tarján Mihály dr védő szólalt fel:

Talán kevés ember van, aki ellen olyan mérgezett nyíllal harcolnának a nemzetközi szociáldemokrata párt emberei, mint Mezőfi ellen. Ennek a sajtópörnek anyagát is ők adták Huszár Károlynak, aki hiteltadva a rágalmaknak, most látta csak be, hogy az utolsó betűig rosszindulatú hazugságok. Minthogy feleletet nem a boszu, hanem az igazság vezet, teljes elégtelnek veszem részére Huszár Károly azon nyilatkozatát, hogy a vizsgálóbíró előtti vallomásokból meggyőződött arról, hogy ártatlanul gyanúsította Mezőfit. Ezért a vádat visszavonja.

A bíróság ezután megszüntette a további eljárást Huszár Károly ellen.

A tanítóbarát.

Apponyi és az aradi tanítók.

Megsemmisített fizetésrendezés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Aradváros törvényhatósága múlt év novemberében elhatározta, hogy a tanítók fizetését, még pedig úgy az alapfizetést, mint a pótlékokat rendezzi, s az erről szóló határozatban tetemes javítást eszközölt a tanítók anyagi helyzetén.

A közgyűlés annak idején azon érvelés alapján fogadta el a tanítók fizetésrendezéséről szóló indítványt, hogy az állam köteles törvény szerint az ötödéves korpótlékokat a városnak visszatéríteni. A fizetésrendezésnek ez év január 1-én kellett volna hatályba lépnie, ha meg lett volna hozzá a miniszteri jóváhagyás. A város költségvetését több mint 26000 koronával terhelte volna meg a fizetésemeléssel járó többlet.

A közgyűlési határozatot még múlt év novemberében felterjesztették a belügyminisztériumhoz, mely azt véleményezés végett áttette a vallás és közoktatásügyi minisztériumhoz. Itt azután meg is rekedt a dolog, s a tanítók hiába várták a miniszter jóváhagyását, a mely mindeztideig sem érkezett meg.

A napokban az Aradvidéki tanítóegyesület küldöttsége Kovács Vince vezetése alatt Budapestre utazott, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszternek átadja a tanítóegyesület disztagiájává való megválasztásáról szóló diszoklevelet. A fogadtatás után elhatározták, hogy utánajárnak, milyen sorsra jutott a közgyűlés határozatának a tanítókra vonatkozó része, amely még mindig a kultuszminisztériumban hever.

Tudakozódásukra Halász Ferenc miniszteri tanácsos értesítette a küldöttséget, hogy Apponyi Albert gróf nem hagyta jóvá a fizetésrendezésről szóló közgyűlési határozatot, mert annak egyes pontjaival szemben aggályok merültek fel. Így kifogás alá esik egyebek közt a polgári iskolai tanítók ötödéves pótléka, amelyet a közgyűlés 300 koronában szabott meg. Ezt az összeget sokalta a miniszter már azért is, mert ez a más városokban alkalmazott polgári iskolai tanítók korpótlékánál tetemesen nagyobb. Kifogásolta továbbá a miniszter azt is, hogy a polgári iskolai tanítónők fizetése kisebb, mint az ugyanazon munkakört betöltő tanítóké. Ezen lényeges eltérések alapján tehát meg kellett tagadni a jóváhagyást a felterjesztett közgyűlési határozattól.

Tekintettel arra, hogy a miniszter leirata

még nem érkezett le a törvényhatósághoz, Kovács Vince és társai azonnal akcióba léptek, hogy a mennyiben még lehetséges, megakadályozzák a rendelet kiadását. A minisztériumban nem zárkóztak el ridegen a küldöttség óhaja előtt, s az aradi tanítók most azon fáradoznak, miképen ejtsék módját annak, hogy az elutasító leirat egyáltalában le se érkezzék, s hogy a közgyűlés határozatát a miniszter, ha kell, némi változásokkal, de mielőbb jóváhagyja.

A Wilde-pör.

★

Az államügyész vádbeszéde.

Arad, április 26.

Wilde Oszkár író, családostól, anglikán vallású vádlott ellen az irodalmi erkölcs büntetőtörvénykönyvének szakaszaiba ütköző vétség miatt H. G. irodalmi államügyész vádat emelt. Az író védőbeszéde után az ügyész a következő viszonzválaszt adja:

A színházi kritikus csak akkor tölti be legjobb tudása és lelkiismeretessége szerint hivatását, ha egyedül impressziói után, ama hatás alapján, melyet rá a megbirálandó darab első látása, tehát a legintenzívebb pillanatban gyakorol, igyekszik benyomásait formába önteni. Egy szindarabnak valakire gyakorolt hatása individuális. Ami rám megrázó hatást gyakorol, másra esetleg közömbös lehet, ami engemet hidegen hagy, más valakit megindíthat, szóval egy darab a legellentétebb érzéseket váltthatja ki a nézőből, anélkül, hogy joggal támadhatnók meg a velünk ellentétes véleményen lévőket.

A fizikai életnek épp úgy meg van a morálja, mint minden emberi tulajdonságnak, mely az idők folyamán etikai átalakuláson ment át, és a tökéletességig tette meg évezredek nagy útját. A fizikai élet morálja etikai alapja a házasságnak, a női becsületnek, a társadalmi rendnek, melynek legmerészebb ujtól sem törnek a fizikai élet rendje ellen és nem kívánják szabadalmaztatni a perverzítást, mint elfogadott fiziológiai igazságot.

Wilde Oszkár: (közbeszól.) De mi a fizikai élet morálja? Ennek a definíciójára volnék kíváncsi! Mert valószínű, hogy amin a mai társadalom legfontosabb intézményei alapulnak, azt csak lehet definiálni!

H. G. államügyész: Igaza van Wilde Oszkárnak, hogy a perverzitás betegség és nem bűn, de már bocsánatot kérek, senki sem erőszakolhatja rám azt, hogy én gyönyörűséget leljem abban, ha ilyen végzetes betegségben szenvedők tömege kel ki a természet rendje ellen, lázong és szemérmetlenül vitatja igazát. Hiszen a tébolyodott beteges képzeletei bolondnak mutatják az egész világot. Egyedül ő józan, mindenki más, aki nem tudja követni az ő sajátos gondolatmenetét, bolond és — tébolydába való. Így vagyunk a perverzítással is, melynek szerencsétlen rabjai tagadják közveszélyes mivoltjukat és egyenlő elbírálást és jogokat kívánnak a normális életűekkel.

A perverzitás glorifikálását Wilde Saloméjában nem kell keresni. Jochánán próféta biblikus szavaitól eltekintve, minden szó, melyet ebben a darabban mondanak, tudatos, Wilde lelkének, gondolkodásának megnyilatkozása. Ha két fiatal ember szereti egymást, az nem szodomitaság, de ha két fiatal ember szerelmes egymásba, ez eltévelyedés a természettől, ez a betegség, melynek látása nem a rokonszenvet, a velük érzést, hanem a mélyeséges undort váltja ki a normális berendezésű emberből. A Megváltó emberszerete az embernek megbecsülése volt és a legmesterkétebb gondolkodással sem lehetne abba egyebet belemagyarázni.

Ahogy Salome megvagyon írva, az nem Salome, aki két ezer év előtt bujálkodott, paráználkodott, aki vérszomjas szerelmében Jochánán fejét kívánta hétfátyol táncáért. Ez a Salome, aki bűbajos szavakban rimánkodik Jochánán egyetlen csókjáért,

aki hirtelen fellobbanó szerelemét soha nem hallott kaprázatos esdeklésekben mondja el, ez nem Salome, ez Wilde Oszkár. Egyedül és igazában Wilde, mert egyedül ő tudott így beszélni, egyedül az ő lángelméje tudott a sóvárgó szerelmesnek ilyen szavakat szájába adni. Wilde csinált szörnyűséges alakot Saloméból, azáltal, hogy a Salome bűneiben az ő lelkének, az ő beteges lelkének szavait adta tolmácsul. Nem volt Salome annyira romlott, mint amilyen romlottnak Wilde zsenije megalkotta.

Egy hang a hallgatóságból: Honnan tudja?

H. G. ügyész: Nem mindig az a művészet tárgya, ami igaz, mert hiszen akkor az inkvizíció [legszörnyűbb kínzásait kellene csak a színpadon bemutatni hogy a legremesebb izgalommal szolgáljunk a közönségnek. Ugy-e gondolatnak is borzalmas, pedig hát megtörtént igazságot mutatnánk be.

Nem kell az igazságnak utzólinek lenni, hogy észrevegyük, de igazság legyen, mely ránkparancsolja, hogy észrevegyük.

Ennyit voltam bátor Wilde védekezésére megjegyzésként felhozni. Lesznek talán olyanok is, akik velem együtt nem tartják kötelezőnek a Salome imádást.

Az ügyész beszéde után Wilde Oszkár röviden a következő választ adta:

— Valahányszor igazat ad nekem valaki, mindig úgy érzem, hogy nincs igazam. Az erkölcs a mi pózunk azokkal szemben, akiket nem szenvedhetünk. A mai világban semmi sem tesz jobb hatást, mint egy jól alkalmazott banalitás. Nos, H. G. ur nem ad igazat nekem, tehát érzem, hogy igazam van. Banalítások árán pedig nem kívánok jó hatást tenni. Mindenkinek jogában áll, hogy véleményt alkosson rólam, de viszont nekem is elvitázhatalan jogom, hogy e véleményeket ne respektáljam. Ismétlem: Raffael nem tehet róla, ha a színvakok rossz és izléstelen festőnek tartják.

A beszédek befejeztével itéleltozatalra került a sor. Igazságos ítélet csak néhány évtized után várható.

Vasutasok

a politikusok ellen.

Arad és Budapest.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Az államvasutak igazgatósága és az Országos vasutasszövetség között már régen nagyobb ellentétek merültek fel, amikből a vasutasokra azért nem háramlott nyereség, mert követeléseik kivívását még mindig nem érték el. Sokáig a direkciónban látták ennek akadályát, most már azonban tisztában vannak azzal, hogy az igazgatóság a legnagyobb jóindulattal van a vasutasok iránt s hogy a szövetség gördit követeléseik elé akadályokat, mert egyes politikusok a szövetséget politikai csatározások színhelyének tartják.

A vasárnapi izgalmas gyűlés után legkevésbé sem csendesedett le a budapesti vasutasok hangulata. A Szövetség egyik vezető-emberével beszélgetést folytatott egy fővárosi hírlapíró és megkérdezte tőle, hogy nem hoznak-e majd nagyobb keveredést vagy bomlást a Szövetségbe a történtek.

— Erre nem lehet számítani, — mondotta, — hacsak a májusi közgyűlés nem hoz meglepetéseket.

— Igaz-e az, — kérdezte az újságíró, — hogy Lengyel Zoltán lemondott az ügyészi állásról?

— Lengyel még nem, de Vázsonyi Vilmos még másnap írásban bejelentette, hogy megváltik állásától. Lengyel valószínűleg a közgyűlésben reménykedik, ahol megeshetik, hogy bizalmat is szavaznak neki. Megeshetik, de valószínűleg

akkorra már meggyőződnek a vasutasok arról az igazságról, aminek máris nagyon sok híve van.

— Es mi ez az igazság?

— Az, hogy a vasutasok sorsának csak kerékkötői a politikus jóbarátok. Lengyel is, Bakonyi is, de maga Batthyány is. Nem a mi kenyérkérdésünk hozta őket mihozánk, hanem a maguk népszerűsége való törekvése. En ma már éppen ebből az okból nem vagyok tagja a Szövetség vezetésének. Sokan vagyunk már nagyon, a kik nem nézhetjük, hogy a politikusok a maguk céljaira használják föl a vasutasokat. Ha a politikusoknak népszerűséget szereztünk, elvárjuk, hogy azok használjanak nekünk és ne mi önekik. Pedig eddig úgy volt. Ez volt a kisebb baj. Azonban a fő az volt, hogy a politika irányította őket minden tekintetben. A vasárnapi marakodás is csak azért történt, mert Bakonyi és Lengyel a politikai csatáját a mi kenyérparcunk mezején akarta megvívni. Hogy-hogyan, még nem tudjuk, de segíteni fogunk ezeken az állapotokon. Mindenesetre radikális eszközökkel.

Általánosságban elmondhatom, hogy a vasutasok soha olyan kellemetlen helyzetben nem voltak, mint most. A Szövetség budapesti északi kerülete helyezkedett először, mintegy két hét előtt, arra az álláspontra, hogy a Szövetség nem politizál, de nem is enged politizálni. Eredménye ennek az volt, hogy ezen az ülésen, bár konkrét indítványt tettek, nem szavaztak bizalmat a kormánynak. Elvetették az indítványt. Kevesen tudják, de tény az, hogy ennek az esetnek érdekes előzményei voltak és rendkívül fontos háttérét lehet fölismerni. Hogy ezen a gyűlésen a kormánynak nem akarnak bizalmat szavazni, jó előre megtudta Batthyány Tivadar gróf. Ebben a készülődésben a gróf az elnökgazgatónak, Ludwigh Gyulának a kezét látta. Ugyanakkor volt az aradi kerületi gyűlés is. Ennek a budapesti határozatnak elensúlyozására az aradi gyűlést szemelték ki. Batthyány két bizalmas embere ment agítani Aradra, bizalmat is szavaztak a kormánynak és üdvözlő sürgönyt is küldtek. Természetesen itt meg az igazgatóság üdvözlése maradt el. Mindebből, akik tisztán látnak, kihámozhatják az igazságot, hogy a kormány és az igazgatóság között feszültség uralkodik. Bizonyos tétekenység kapott lábra, mindez természetesen teljesen alaptalanul, mert a vasutasok az igazgatósághoz ma sem vonzódnak, ott még mindig a régi rendszer uralkodik, de viszont többé politizálni, sőt politikusokat látni sem akarnak.

A hírlapíró még arról kérdezősködött, hogy nem lehet-e passzív rezisztenciától tartani. A válasz megnyugtató volt. A passzív rezisztencia ugyan már megindulófélben volt, de a kormány újabb terminusa türelmet hozott. A vonatok már mindenfelé órákat késtek, s ha a kormány nem áll elő újabb biztatásokkal, ma már talán az összes vonatok állnak. Így azonban ma minden rendben van.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A rabsegélyző-egylet alakuló közgyűlése. Az Aradon felállítandó rabsegélyző-egylet a megalakulás küszöbén áll. Az előkészítő-bizottság az előmunkálatokkal már annyira elkészült, hogy a napokban már az alakuló közgyűlést is megfognak tartani. Ez alkalomból a következő meghívót vettük:

Az Aradon felállítandó „Aradi rabsegélyző-egyesület” alakuló közgyűlést 1907. évi április hó 28-án, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja az aradi kir. törvényszék esküdtzéki termében, amelyre a nemescélú egyesület iránt érdeklődő

emberbarátokat ezuttal hívja meg az előkészítő bizottság. Tárgysorozat: 1. Előterjesztés a rabsegélyző egylet megalakulása iránt. 2. Az alapszabályok ismertetése. 3. A további előmunkálatok megtétele céljából ideiglenes elnök és titkár választása.

Konfliktus két aradi vállalat között.

A vaggongyár és a mótoros.

A megsértett alapszabályok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

Az Aradhegyalja forgalmának lebonyolítására alakult Aradhegyaljai helyiérdekű mótoros-vasut részvénytársaság vasárnapra, április 28-ára rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelynek tárgysorozatára a vállalatnak több igen fontos és érdekes ügyét tüzték ki. A közgyűlés hozandó határozatainak fontossága arra készítette a társaságnak majdnem valamennyi részvényesét, hogy a megszabott határidőn belül megfelelő helyen letegyék a részvényeiket és ezáltal biztosítsák maguknak a közgyűlésen való megjelenési és szavazati jogot. Így járt el az aradi Weitzer János gépvaggongyár és vasöntőde részvénytársaság és a diósgyőri állami vas- és acélgyár is, letevéen a mótoros-vasut részvénytársaság pénztáránál azokat a nagyszámu elsőbbségi részvényeket, amelyeket a vasut építési fővállalatától, a Hennig, Hartwig & Co. berlini cégtől követeléseik biztosítására jelzálogul kaptak.

A két tekintélyes iparvállalat igazgatóságai a birtokukban levő részvényeknek kellő módon való deponálásából — amint az csak természetes is — azt következtették, hogy képviselőik útján akadálytalanul megjelenhetnek és szavazhatnak a közgyűlésen elintézésre kerülő ügyekben. E természetes várakozásukban azonban csalódtak, mert a vasuttársaság igazgatósága mai, Löcs Rezső elnöklete alatt tartott ülésén határozatilag kimondotta, hogy a vasárnapi közgyűlésen az aradi vaggongyárnak és a diósgyőri vasgyárnak szavazati joga nincsen és a követeléseik biztosítására kapott elsőbbségi részvények után nem őket, hanem a részvények letétjegyeit bemutató Hennig, Hartwig & Co. céget illeti a szavazati jog.

Ez a határozat, amely a társasági alapszabályok egyenes megsértése, a vasuttársaság és a szavazati jogtól alaptalanul elűtött vasgyárak között éles konfliktust idézett elő, amelynek eldöntése az aradi törvényszékre vár és amely szokatlan körülményeivel és érdekes bonyodalmaival közgazdasági körökben a legnagyobb figyelmet fogja kelteni.

A hitelező vasipari vállalatok és az adós vasuttársaság közötti összeütközésről s a szavazati jogból való kirekesztésről az alábbi tudósítást adjuk:

Kölcsön — károsítás útján.

Az Aradhegyaljai helyiérdekű mótoros vasut részvénytársaság április 28-iki közgyűlésére az aradi vaggongyár és a diósgyőri vasgyár vezetőségei nem azért helyezték letétbe a birtokukban levő részvényeket, hogy képviselőik révén pusztán érdeklődjenek a velük szemben adósi vi-

szonyban álló vasuttársaság ügyei iránt, hanem főként azért, hogy részvényállaguk arányában befolyást gyakoroljanak a hozandó határozatokra. Érdeklükben áll a megjelenés és a szavazati joggal való élés különösen a tárgysorozat ama pontjánál, amely a részvénytársasági alaptőke fölemeléséről, esetleg megfelelő kölcsön fölvételéről szól. A kölcsönszerzés ugyanis szükségessé tenné, hogy a vasuttársaság elsőbbségi kötvényeket bocsásson ki, amelyek az új kölcsön tőkéjének és kamatainak törlesztésénél megelőznék az elsőbbségi részvényeket. Így a kölcsönfölvétel elhatározásának és az ezzel együttjáró kötvénykibocsátásnak a vaggongyárra és a diósgyőri vasgyárra az a hátrányos következése lenne, hogy első sorban nem a követeléseik biztosítására kapott elsőbbségi részvények, hanem a kibocsátandó kötvények részesednének a vasut jövedelmezőségéből. Fontos érdeke tehát a két iparvállalatnak, hogy a rendkívüli közgyűlés ilyen kötvénykibocsátást követelő kölcsönfölvételre ne hatalmazza föl az igazgatóságot, az efajta, a vállalatok szerzett jogaiba ütköző és érdekeiket sértő határozat ne hozassék.

A 20,000 elsőbbségi részvényből 8350 az aradi vaggongyárnak és 9500 a diósgyőri vasgyár birtokában van. Az előbbi a 835,000 korona értékű részvényeket 500,000 koronás áruszámlájának (mótorok és mellékkocsik az utóbbi pedig a szállított sinek árának biztosítására kapta. A két gyárat az elsőbbségi részvények után együttevve 17850 szavazati jogot illeti meg, amelyeknek érvényesítésével meghiusíthatnák a tervezett 1.200,000 koronás kölcsönnek fölvételét.

A vitás szavazati jog.

A közgyűlésen való szavazati jog megszerzése végett a Hennig, Hartwig & Co. berlini cég is megtette a lépéseket. Minthogy a tulajdonát képező elsőbbségi részvényeket jelzálogul átadta az aradi vaggongyárnak és a diósgyőri vasgyárnak: a részvények helyett az iparvállalatoktól kapott letéti jegyeket deponálta a vasuttársaság ezidőszerinti vezetőjénél, Kepes Ferencnél.

E letétellel azután előállt az a furcsa helyzet, hogy ugyanazon 17850 elsőbbségi részvény után ketten, illetve hárman formáltak jogot szavazati joguk érvényesítésére:

a Weitzer féle vaggongyár 8350 szavazatra tart igényt, mert szabályszerűen deponált ugyanannyi részvényt:

a diósgyőri vasgyár 9500 szavazatra tart igényt, mert szabályszerűen deponált ugyanannyi részvényt és végül

a Hennig, Hartwig & Co. cég 17850 szavazatra tart igényt, mert szabályszerűen deponált — nem ugyan alapszabályszerű — 17850 letétjegyet.

E kettős letétellel tehát 17850 szavazati jogot kétszer ennyi, 35700 szavazatot kaptak a 28-iki közgyűlésen érvényesíteni. Ennek az abszurdumnak elejét veendő, a vasut igazgatósága ma tartott ülésén belebocsátkozott annak a vitás kérdésnek az eldöntésébe, kit vagy kiket illet meg a 17850 szavazati jog, mert annyit bizonyos, hogy ugyanannyi részvény nem jogosít kétszer ennyi szavazatra. Az igazgatóság tagjai órákon át vitatták meg a kérdést, amely az alapszabályok szem előtt tartásával percek alatt megoldható. Az alapszabályok 16. szakasza ugyanis szószerint a következőket mondja:

Minden részvényes minden *birtokában* lévő 100 korona névértékű részvény után egy-egy szavazati joggal bír. Azon részvényes, aki a közgyűlésen szavazati jogát személyesen vagy meghatalmazottja által gyakorolni kívánja, tartozik 8 nappal a közgyűlés előtt részvényeit vagy élvezeti jegyeit a még le nem járt szelvényekkel együtt vagy arról szóló állami, közigazgatási hatóság vagy nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézetek által kiállított letétjegyét a társaság pénztáránál letenni. Erről igazolványt kap, amely a közgyűlésen szavazati jogának igazolására szolgál.

E szakasz világos rendelkezéseiből az következik, hogy a vaggongyár és a vasgyár *birtokában* levő és a társulati pénztárnál kellő időben letett 17850 részvény után a vaggongyár és a vasgyár meghatalmazottait megilleti a szavazati jog, de nem illeti meg a Hennig, Hartwig & Co. céget. Nem pedig először azért, mert birtokukban levő részvényeket nem tettek le. Nem illeti meg másodszer azért, mert deponált letétjegyeiket sem állami vagy közigazgatási hatóság, sem pedig nyilvános számadásra kötelezett pénzügyintézet nem állította ki, hanem kiállította az a két iparvállalat, amelyeknek jelzálog-biztosítékul a részvényeket átadták, t. i. az aradi Weitzer-féle vaggongyár és a diósgyőri vasgyár.

Az alapszabályok megsértése.

Mindenki csak természetesnek találná, ha e világos, minden kétséget kizáró és tisztán az alapszabályok szelleméből és betűjéből folyó magyarázat értelmében a vasut igazgatósága ma úgy határozott volna, hogy a vaggongyár és a vasgyár alapszabályszerű letételét elismeri és kimondja, hogy a 17850 szavazat is őket, illetve meghatalmazottaikat illeti, mert a berlini építési fővállalatnak deponált letétjegyei nem felelnek meg az alapszabályok kívánalmainak.

Hogy, hogy nem, az igazgatóság nem ezt az egyedül okszerű határozatot hozta, hanem kimondotta, hogy a 17850 szavazatot a Hennig, Hartwig & Co. cég érvényesítheti. Kimerítő, precízen írásba foglalt indokolását e határozatnak nem ismerjük. Lőcs Rezső igazgatósági elnök csupán annyit közölt az Aradi Közlöny egyik munkatársával, hogy az igazgatóságot két ok vezette határozatának meghozatalánál. Az egyik az, hogy megállapodott jogi elv, mely szerint a birtokos — az iparvállalatok — nem gyakorolhat több jogot, mint a tulajdonos — az építési cég. A másik pedig, nem volt még arra eset, hogy jelzálog-hitelező szerződésben külön kikötött jog nélkül szavazati jogra tartson igényt a jelzálogul átadott részvényei után.

A határozat sérelmességén ez a sántító indokolás semmitsem változtat, amellet, hogy érthetővé sem teszi a döntést. Mindenek előtt az igazgatóság nem adományozhat szavazati jogot. E tekintetben nem irányadó a rosszul alkalmazott általános jogi elv, hanem kizárólag az alapszabályok rendelkezése. A 16. szakasz csak birtokosról szól és nem követeli meg a tulajdonjogot a szavazóképeségnél. De ettől eltekintve, a zálogbirtokos jogosítva van a zálog álladékát és értékét mindenkiel szemben, még a tulajdonossal szemben is megvédelmezni. Minthogy pedig az elsőbbségi kötvények szándékolt kibocsátása az elsőbbségi részvényeket értékcsökkenésnek teszi ki: a zálogbirtokos ezt nem tartozik túrni.

A közgyűlési határozatokat megfőllebezük.

Az alapszabályok téves magyarázata, a szavazati jogból való kirekesztés természetesen

arra fogja indítani az aradi vaggongyárat és a diósgyőri állami vasgyárat, hogy pört indítsanak a vasárnapi rendkívüli közgyűlésen hozandó összes határozatok megsemmisítése iránt. A vaggongyár és a vasutársaság közötti szerződésben pör esetén a budapesti áru- és értéktőzsde bíróságot kötötték ki mint választott bíróságot és így Budapesten fog folyni az érdekes, bár kimenetelére nézve épen nem kétséges pör.

A vaggongyár kereskedelmi igazgatója ma este már Aradra érkezett és holnap reggel megjön a diósgyőri vasgyár képviselőjében Marinovich Imre dr., a budapesti kincstári jog ügyek igazgatóságának tanácsosa, akik mindent el fognak követni gyáraik érdekeinek megvédésére.

A két iparvállalatnak a szavazásból való kirekesztésével tehát — amint azt a vasutársaság egyik igazgatója is kifejtette — a részvénytársaság nem éri el célját, a gyors kölcsön-szerzést, hanem csak azt, — és itt ismét az igazgató szavait idézzük — hogy hosszantartó pert zudít maga ellen, a közvélemény kellemetlen vonatkozásokban emlegeti és a közlekedési vállalat fölvirágzásához fűzött remény ismét hosszú időre megsemmisül.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: A Vig özvegy, operette. Szoyer Ilonka vendégfőléptével. (B. bérletszűnet.)

Vasárnap: Délután: Szép Ilonka, operette Kun Irén bemutat. özása. Este: A Bőregér, operette. Szoyer Ilonka vendégfőléptével. (Bérlet B.)

Hétfő: Szép Heléna, operette. Szoyer Ilonka vendégfőléptével. (Bérlet C.)

Kedd: A Vig özvegy, operette. Szoyer Ilonka vendégfőléptével. (Bérlet A.)

* Milliárdos kisasszony. Bemutató számba ment a Milliárdos kisasszony mai előadása. Sz. Rontay Boriska kivételével teljesen új szereposztásban láttuk a darabot. Kállay Jolán adta Bettsyt végtelen bájosan. Igazi szubrett alakítás Kállay Milliárdos kisasszonya. Sikkes, temperamentumos. Nagyon szépen énekelt és élvezetes alakításával nagyon szép sikere volt. A két házasságközvetítőt Leövey és Szathmáry adták kacagtató humorral. Elemében volt Rontay Boriska, akinek az est folyamán gyakran volt zajos tapsokban része. Zalay Margit nagyon kedves hatása volt. Végül emlíjük Hortit a társulat lírai szerelmesét, akiről mindinkább megerősödik az a véleményünk, hogy kiváló komikus. A szerb herceget adta nagyon sok eredetiséggel, nagy sikerrel. H. G.

* Az Ördög aradi bemutatója. Az újabb, modern magyar írók között kétségtelenül az első helyen áll Molnár Ferenc, a népszerű humorista. Az Ördög című vígjátékával, amelyet csak nemrég mutattak be a budapesti Vigszínházban, egy csapásra meghódította a közönséget. Finom nüanszokkal, sziporkázó szellemességgel építette fel Molnár Ferenc ezt a modern vígjátékot, amely, ha véletlenül egy divatos francia szerző írta volna, a világ minden nagyobb színpadiát diadallal járta volna be. Az Ördögöt Szendrey Mihály aradi színgazgató is beszerezte, sőt a társulat már nap-nap után szorgalmasan tartja a próbákat a darabhoz, amelynek aradi premiérje a színházi szezonnak elsőrendű eseménye lesz.

* Szoyer Ilonka vendégjátékai. A magyar királyi Operaháznak ünnepele énekesnője, Szoyer Ilonka holnap, szombaton kezdi meg négy este terjedő vendégjátékát az aradi színházban. A magyar dalművészetnek ez az elsőrendű csillaga már régtől fogva becézett kedvence az aradi közönségnek is. Az első estén a Vig özvegy címszerepét játssza. Az ő Glavari Han-

nája a Budapesten megtartott „Vig özvegy”-versenyen diadalmas sikert aratott. Vasárnap a Bőregér Rozalindáját, hétfőn pedig a Szép Heléna címszerepét játssza. Mindkét alakítását jól ismeri az aradi közönség. Kedden újból a Vig özvegy-ben lép fel, amelynek előadását már lázas kíváncsisággal várja a közönség. Az első este B) bérletszűnetben, a többi három este pedig sorrend szerint B), C), A) bérletben megy.

* Kun Irén első fellépte. A tehetséges, kitűnően iskolázott színésznőket mindig biztató pártfogásába vette az aradi közönség. Erre az előlegezett bizalomra méltón tarthat számot Kun Irén, az aradi színház újonnan szerződött énekesnője, aki vasárnap délután a Szép Ilonka operett Mátyás szerepében mutatkozik be először.

Törvény a multról.

Megszavazni! Megszavazni!

Kossuth Ferenc kapacitál.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 26.

A függetlenségi párt ma este Kossuth Ferenc elnökle alatt értekezletet tartott, amelyen ismét kiderült, hogy a 48-as párt csak akkor töltheti be többségi szerepét, ha megtagadja saját elveit és azokat a programpontokat, amelyek alapján évtizedeken át folytatta a legvehemens harcát a szabadelvű kormányokkal szemben.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

A függetlenségi és 48-as párt ma este Kossuth Ferenc elnökle alatt értekezletet tartott, melyen az Ausztria-Magyarország közös kiadásából a magyar szent korona országaira eső résznek törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták.

Hoitsy Pál ismertette a javaslatot. Reámutat arra, hogy 1905-ben az országgyűlés a zavaros politikai viszonyok miatt szünetelt s így az azévi közös költségvetést akkor nem lehetett törvénybe iktatni, mert azt az országgyűlés nem szavazta meg. Ezenkívül az előre tervezett költségvetést meghaladó póthitelek is merültek fel, amint az rendszeresen megtörténik s így megtörtént 1906-ban is. Miután ezek a kiadások már 1905-ben folyósítottak, nem lehetett őket az 1905-os költségvetésbe felvenni, tehát utólag kell az országgyűlésnek felhatalmazást adni azoknak törvénybeiktatására és amennyiben még folyósítva nem volnának, folyósítására.

Kossuth Ferenc hivatkozik az állami érdekek által indokolt szükségességre és kéri a javaslat elfogadását.

Zichy Miklós gróf kijelenti, hogy aggályok merültek fel a javaslat ellen, mert a trónbeszédben ígért alkotmánybiztosítókat még mindig nem terjesztették a Ház elé.

Ugron Gábor az alkotmánybiztosítók körül nem lát késedelmet. Elfogadja a javaslatot.

Farkasházy Zsigmond osztózik Zichy aggodalmaiban.

Kossuth Ferenc figyelmezteti a pártot a kormányátmeneti programjára, amely azonos azzal a programmal, melynek alapján a párt tagjai a választások során mandátumot nyertek. Őva int mindenkit, hogy a választók által tehát a nemzet által jóváhagyott alaptól, bár mely hazafias lelkesedéstől vezéreltetve is, el térjen.

Szentiványi Árpád elfogadja a javaslatot. *Sütmegi* Vilmos szintén, de neki is aggodalmi vannak, hogy a trónbeszédben a nemzetnek tett ígéretek dolgában nem tapasztalható haladás. *Kossuth* Ferenc kijelenti, hogy a kormány tudatában van kötelességeinek, de azok keresztülvitelére mindg a kellő időt választja meg.

Apponyi Albert gróf szerint a függetlenségi párt az ország érdekében vesz részt az átmeneti kormányzásban. Elfogadja a javaslatot, mert a kormány alkotmányos uton kívánja a szóban forgó kiadásokat elkönnyvelni.

Holló Lajos utal arra, hogy tulságosan sok a póthitel, ami a hadügyminiszter irreális számításainak bizonyítéka. Tiltakozni kell az ellen, hogy nyakra-főre új katonai követeléseket terjesszenek a Ház elé.

Számos jelentéktelen hozzászólás után a párt a javaslatot egyhangulag elfogadta.

SPORT.

+ Az Aradi posta- és táviráda tisztviselő sport egyesület tagjait tisztelettel felkórem, hogy tagsági igazoló jegyeiket Denhoff Sándor urnál (postahivatal levéleadási osztály) személyesen vegyék át annál is inkább, mert az öltöző kulcsa csak igazolvány felmutatása ellenében adatik ki. *Dávid* Antal titkár.

A nagyszerű cselédtörvény.

Senkinek sem jó.

A nyitott könyv.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 26.

A képviselőház munkásügyi bizottsága — mint fővárosi tudósítónk táviratozza, — ma tárgyalta a földmivelésügyi bizottság által már elfogadott gazdasági cselédtörvény javaslatát.

Bernáth István előadó ismerteti a javaslatot, mely szerinte a legjelentékenyebb törvényalkotások egyike. A javaslatot két felől is támadják, úgy a munkások, mint a gazdák részéről. Reflektál a vádakra. A javaslat nem reakciós, sőt ellenkezőleg, a jelenlegi állapottal szemben nagy haladást mutatnak a cselédek javára s inkább a gazdákra rak új terheket. A gazdák is meg lehetnek azonban vele elégedve, mert a javaslat biztosítja a gazdasági munkák zavartalanosságát.

Szatmári Mór: A földmivelésügyi bizottságban történt módosítások eloszlatták az aggodalmakat. A javaslat elleni akció, mely reakciót emleget, tulzott, de tulzott a gazdák aggodalma is. Darányiban megvan a szociális ügyekben való érzék. Elfogadja a javaslatot.

Mezőfi Vilmos a javaslatban reakciót lát. A parasztot röghöz kötni, az utlevelek kiadását megtagadni, a cselédet becsukni: ez az idő szellemének meg nem felelhet, de nem is célravezető. Ez a javaslat beviszi a szocializmust a nagybirtokosok jobbágyai közé. Biztosítja a bizottságot, hogyha a javaslat törvényerőre emelkedik, a sztrájkok napirenden lesznek az uradalmakban. Ha a bizottság általánosságban el is fogadja a javaslatot, ő előre jelzi, hogy minden ponthoz módosítást fog benyújtani.

Fábry Károly nem fogadja el a törvénytervezetet, melylyel sem a gazdák, sem a cselédek nincsenek megelégedve. Sürgeti a sztrájk-törvény megalkotását.

Darányi Ignác válaszol az aggodalmaskodóknak. Kijelenti, hogy a javaslat nem a gazdák érdekét, hanem a munka nyugalalmát védi. *Nyitott könyvként állítja oda* egész politikai és

kormányzati működését annak bizonyítására, hogy őt nem vezeti elfogultság. A gazdákat humánus eljárásra szorítani kötelessége az államnak. Ezzel lehet biztosítani, hogy a gazdák cselédet kapjon. Nem vonja kétségbe senkinek a jóhiszeműségét s kéri a javaslat elfogadását.

Vásárhelyi Dezső, a földmivelésügyi bizottság előadója reflektált még a felszólalásokra s ezután a bizottság *Mezőfi* Vilmos és *Fábry* Károly kivételével a javaslatot általánosságban elfogadta.

HIREK.

Angyalcsinálás.

Arad, április 26.

Olyan bűbajos, olyan szép, olyan naív az angyalokról való hit, hogy az emberben szinte feltámad a halál kedve. Elmúlni, ott pihenni valahol a Szent Péter árnyékában és nézni, örök nyugalommal nézni azt a szűzi fehérséget, amely *Gábriel* arkangyaltól az utolsó számfeletti díjtalan angyalkáig minden angyalból kiárad: nem is utolsó dolog. A meghalás azonban kényelmetlen dolog. Sokkal kényelmesebb, ha az ember úgy járul hozzá az angyalkák kultuszához, hogy ártatlan csecsemőket küld a másvilágra. Értelmetlen, tehát büntetlen emberkéket, akik még nem kóstoltak az életből mást, legföljebb az anyatejet.

Valahogy így gondolkozhattak Debrecen városának egynémely uriasszonyai. Hetek óta folyik már a vizsgálat egy sötét bűnpörben. Valami tudós hölgy, aki már néhány száz emberéletet oltott ki, és egész esomó uriasszony állanak a botrány központjában. Angyalokat csináltak valamennyien.

Ah, az élet nagyon szép, a szerelem nagyon szép, a szerelmesek élete meg különösen gyönyörű. De a közvetlemények, azok nem kecsegtetők. A gyermekektől való félelem kiütött immár a civisek városában is, az egyke teóriája elfogadott elmélet már ott is. Meg vagyon írva *Malthus* apánk evangéliumában, hogy az emberiség a mértani haladvány alakjában szaporodik, a létfentartási eszközök pedig a számtani haladványban. Ebből pedig bajok támadhatnak, tehát segíteni kell azon a mértani haladványon. Esetleg angyalcsinálással. Ez már a debreceni *Malthus*, a tudós hölgy álláspontja.

Ha a nyomor asszonyai követik ezt az álláspontot: érthető. De uriasszonyok, selyemben járók, ékszert viselők a botrány hősei. Vajjon mi vezette őket idáig. A nemzetgazdasági érzék? Aligha. Csak a divat, amely nem kedveli a sok gyermeket. Nem előkelő dolog az ilyesmi. Parasztnak való.

Igy teremnek Debrecenben az angyalok.

— **A pozsony—bécsi villamos vasut.** A pozsony—bécsi villamos vasut terve, mint fővárosi tudósítónk beavatott forrásból értesül, a képviselőház elé alig kerül, miután *Szterényi* államtitkár eleve kijelentette, hogy ha a függetlenségi párton a vasut elleni aggodalom és nyugtalanság meg

nem szűnik, a kormány nem fogja ezt az egész közvélemény előtt népszerűtlen vasutat forszírozni és esetleg majorizálni az ellenzőket. Fölmerült az a hír is, hogy a bizottsági előadó, dr. *Földes* maga ellenzi a vasut engedélyezését és a hétfői értekezleten nagy elaborátumát fel fogja olvasni. Ez esetben nem lehet kétséges, hogy a plénum elé nem kerül a javaslat, még ha netán a közgazdasági bizottságban annak meg lehetne is szerezni a többséget.

Késő éjjel jelentik: A függetlenségi párt mai ülésén *Kossuth* Ferenc megcáfolta azt a hirt, mintha a vasut ügye nem kerülne a törvényhozás elé, de egyuttal kijelentette azt is, hogy a párt nem tekintti bizalmi kérdésnek a javaslat megszavazását. Ez a kijelentés nagy megnyugvást keltett a pártban, ahol a vasut ellen nagy antipátia nyilatkozik meg.

— **Változások az aradi csendőrszakasz tisztikarában.** A *Rendeleti Közlöny* legutóbbi száma közli, hogy a honvédelmi miniszter *Szőke* Béla csendőrfőhadnagyot Brassóba és *Márialaky* Imre hadnagyot Orosházáról Aradra helyezte át. *Sáfári* László hadnagyot Aradról Kézdivásárhelyre és *Lázár* István hadnagyot Topánfalvára helyezte át a honvédelmi miniszter.

— **A képviselőház ülészakát berekesztik.** Budapesti tudósítónk jelenti: Politikai körökben hire jár, hogy legközelebb berekesztik a képviselőház első ülészakát. A berekesztési királyi kézirat kieszközlése végett *Wekerle* Sándor miniszterelnök legközelebb Bécsbe utazik és akkor referál a királynak a politikai helyzetről és előterjeszti a második ülészaká munkaprogramját is.

— **Ábrányi Emil Schönherr Gyuláról.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Schönherr* Gyula, a budai Schwartzner szanatóriumban selylődő kiváló történettudós ügyében ma egy újságíró felkereste *Ábrányi* Emilt abból az alkalomból, hogy tegnap állítólag levelet kapott a szerencsétlen embertől.

— **Holnap — mondta Ábrányi — felfogom keresni szerencsétlen barátomat.** Be fognak engem hozzá engedni, nem tudom, sőt nem is remélem. Ugy tudom, hogy az a levél, amelyet hozzám intézett, az orvosok tudta és beleegyezése nélkül íródott. Különbben is nem hiszem, hogy barátom egészséges. Közvetlen tapasztalatból ugyan nem tudom, de hallatlan dolgokat beszéltek róla ismerőseim, amiből úgy látom, hogy nagyzási mániában szenved. Arról a levélről, amelyet állítólag *Somogyi* Sándorné házvezetőnőnek adott át, sem én, sem házvezetőnőm semmit sem tudunk.

— **Házasság.** *Reich* Jakab, az aradi Szécheuyi gőzmalom tisztviselője május hó 2-án vezeti oltárhoz *Guttman* Margit kisasszonyt, a *Somogyi*-féle leányiskola rajztanárnőjét.

— **Egy híres orvos tanár eltűnése.** *Bécsből* táviratozzák: Ma hire futott, hogy *Mosetti* Albert lovag, a sebészet nagyírú tanára és az országos kórház sebészeti osztályának főorvosa eltűnt. A tudós orvostanárt keresték az egyetemen, majd a kórházban, de sehol sem találták meg. Ekkor már megrémültek, mert tudták, hogy *Mosetti* kinos fejtőröcsökben szenved, aminek következtében a munkakedve is megszűnt, úgy, hogy a katedrán is alig tudta állását betölteni és katasztrófától tartottak. Ezt megerősíteni látszik a járókelők előadása, hogy kalapot és ernyőt találtak a Duna-csatorna partján, amely valószínűleg a professzoré. *Mosetti* barátai elmondták, hogy a tanár, valahányszor fejtőröcs kinezta, a Duna csatorna partján sétált és megnedvesítette a homlokát. Valószínű-

nek tartják, hogy tegnap is így cselekedett s eközben *beleszédült a csatornába.*

— **A cipész-sztrájk és a cipészövetkezet.** A sztrájkoló cipészegedek a minap átiratot intéztek a cipészövetkezethez, amelyben felszólították, hogy azokat a munkásokat, akik a sztrájk dacára munkában maradtak, *haladéktalanul bocsássák el.* Az igazgatóság tegnap ülést tartott, amelyben a cipészegedek átiratát is tárgyalták. tekintettel azonban arra, hogy a segédekkel kötött két éves szerződést megszegni nem lehet, megtagadta a sztrájkoló cipészegedek kérelmét.

— **Halálozás.** Kiskéri Zorád Ferenc nyugalmazott ujszentannai községi jegyző e hó 24-ikén 64 éves korában Világosan meghalt. A temetése tegnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

— **Nátafalussy Kornél temetése.** A nagyváradi főgimnázium épületéből óriási részvét mellett vitték ki tegnap Nátafalussy Kornél főigazgató hült tetemeit utolsó útjára. A temetésen az aradi gimnáziumot *Burián János* igazgató, *Rieger Imre* és *Hunyady János* tanárok, a főreáliskolát pedig *Jancsovits Ferenc* és *Ufferbach Jenő* tanárok képviselték.

— **A szülésznő büne.** *Debrecenből* táviratozzák: *Fülöp Jánosné* szülésznőt, aki ellen többrendbeli gyermek-gyilkosság bűntette miatt megindították a vizsgálatot, ma hallgatta ki a debreceni rendőrség. A szülésznő a kihallgatás során a legcinikusabban viselkedett. A rendőrség *Fülöp* német átkísérte az ügyészséghez és az összes iratokat is áttette. *Végh János* főkapitány így nyilatkozott a nagy szenzációt kelteft bűnügyről:

— Csak általánosságban ismerem az ügyet, mert *Boldizsár* alkaptány vezette a vizsgálatot. Az igaz, hogy *Fülöp* német két egész tömeg gyermek meggyilkolása terheli. A cselédei mindent tudnak és ismerik azokat az urinőket, akik a szülésznőt felkeresték.

— **A 600000 koronás főnyeremény.** Ma egész nap állandóan sokan tolongtak az Aradi Ipar és népbank Atzél Péter-utcai váltóüzletének kirakata előtt, ahol közszemlére tették ki azt a 240,000 koronát, amely a sorsjegy aradi tulajdonosaira esett. A kirakat közepén egy kis zsákban százezer korona volt aranyban, köröskörül pedig 140 darab ezer koronás bankjegy pompázott. A nyerő sorsjegy tulajdonosai közül még csak *Mezey Andor* és *Hartmann Samu* ismeretesek. Noha már ma felvehették a nyereményt, a szerencsés nyerők mindezekig nem jelentkeztek a hatalmas összeg felvételére.

— **Lopás a pásztorán.** Budapesti tudósítónk jelenti: Egy vidéki földbirtokos feljelentést tett a rendőrségen, hogy a minap megismerkedett a Rákóczi uton egy leánnyal, akit elvitt vacsorázni, majd éjjeltájban annyira megbarátkoztak, hogy a leány meginvitálta lovagját Alsóerdősor-utca 12. szám alatti lakására, ahol reggelig mulattak. Reggel, amikor a földbirtokos eltávozott a leánytól, észrevette, hogy pénztárcájából 2100 korona hiányzik. Amikor a pénzt követelte a leányon, az botrányt csapott és kikergette a lakásból a földbirtokost. A rendőrség megállapította, hogy a tolvaj leány *Frisch Etel* 32 éves rendőri felügyelet alatt álló leány, mikorra azonban a detektívek kimentek a leány lakására, ez már megszökött. A rendőrség nyomozza a tolvaj leányt.

— **A lupényi bányász sztrájk.** *Petrozsényből* táviratozzák: Az urikány zsilvölgyi bányatársulat igazgatóságának és munkásoknak békéltetési tárgyalása *nem vezetett eredményre.* A bányamunkások nem fogadták el az igazgatóság

propozícióját s így a sztrájk tovább tart. A hatóság a csendőrség megerősítésére Szászvárosból egy század katonaságot kért.

A hatóság ma hirdetést tett közzé, a mely intézkedéseket foglal magában a sztrájkra vonatkozólag. A hirdetmény a következő:

„Ezennel közhírré tétetik, hogy a lupényi bányamunkásokat a hatóság fegyveres védelemben részesíti, s a kik őket bántalmazni merik, azonnal átadatnak a bíróságnak.

Akik a bányatársaság lakóházaiból való kiköltözésre vonatkozólag a kilakoltatási felhívásnak nem engedelmessékednek a kitűzött határidőig, kilakoltatásuk kényszereszközök igénybe vételével fog végrehajtatni.“

Az utcákon állandóan csendőrök cirkálnak. Jelenleg mintegy 500 munkás áll fegyveres védelem alatt. Eddig 200 munkás eltoloncolására vonatkozólag történt in ézkedés. A dologba álló munkások közül többeket elverték. A tetteseket csaknem mind elfogták és azonnal megindították ellenük az eljárást. A kilakoltatásokat holnap reggel fogja megkezdeni a bányatársaság, fegyveres erő közbenjöttével.

A délután folyamán már tömegesen jelentkeztek a dolgozni szándékozó munkások s a jelentkezők nagy számánál fogva *reggelre már megszűntnek tekinthető a sztrájk.*

— **Eitel Frigyes balesete.** Berlinből táviratozzák: Eitel Frigyes herceg állapota, amely tegnap még aggodalomra adott okot, jobbra fordult. Ma Potsdamba szállították a beteg herceget.

— **Növendékpapok fölvétele.** A csanádi növendékpapok fölvétele folyó évi július hó 2-án történik. A kisebb papnevelőintézetbe pályázni szándékozók, kik a főgimnázium VI. vagy VII. osztályát jó eredménnyel végezték, a hittudományi tanfolyamra pályázók pedig, kik az érettségi vizsgálatot sikerrel kiállították, épek, egészségesek és a papi pályára különös hivatást éreznek. fölhívattak, hogy folyó évi július hó 1-én délután a Temesvárott lévő csanádi püspöki irodában személyesen jelentkezzenek és ott keresztlevelüket, iskolai, illetve érettségi bizonyítványukat bemutassák.

— **Kiöntött a Maros.** *Makó* ról táviratozzák: A megáradt Maros átcsapott a védgáton és mintegy 3000 holdnyi terület elöntött. A víz által okozott kár mintegy fél millió korona és legnagyobb részét zöldségtermelők és a püspöki uradalom van érdekelve.

— **Tizenöt éves tolvajok.** *Luj Béla, Balogh Ferenc, Bogáromi Károly és Oroszlán Pál* 15 éves csavargók a minap elloptak *Tapolcsányi Giza* Andrassy téri kefekötő-üzletének kirakatából két porló kefért. Az egyiket egy koronáért *Müller Vilmos* nének, a másikat pedig *Vanicsek Ferenc* nének 90 fillérért adták el s a befolyt pénzen megosztották. *Tapolcsányi Giza* feljelentése alapján a rendőrség megindította a nyomozatot, s csakhamar kézrekerültek a fiatal tolvajok, akiknek ügyét ma áttették a büntető-járásbíróshoz.

— **Kinevezés,** A m. kir. pénzügyminiszter ifj. *Schweigert Péter* aradi adótitkár, az államtitkár aradvidéki köre agilis, rokonszenves titkárát a helybeli kir. adóhivatalhoz adóhivatali segédde nevezte ki.

— **Husmérgezés, vagy hastifusz.** Budapestről táviratozzák: *Vajda Ignác* tanár holttestét ma boncolták fel. Tudvalevőleg azt irtuk a tanárról, hogy mérgezett hus következtében halt meg. A boncolás megállapította, hogy *Vajda* hastifusz áldozata lett.

— **Nagy sikkasztás.** A newyorki rendőrség távirati értesítése szerint a Charlotteban (Carolina állam) levő Nemzeti Bank főpénztárosa, *Jones H. Franc* 40 éves ember 68.000 dollár elsikkasztása után megszökött. Megállapították, hogy a sikkasztónál egy Európába való jegy

volt. A bank 20 százalék jutalmat ad a megkerült pénzből annak, aki *Jones H. Franc* ot elfogja.

— **Katonaész.** *Fiatál* kadét vezetni haza a századot. Utközben egyszerre csak szembe találják magukat az ezredessel, aki megállítja a csapatot. A kadét feszesen tiszteleg.

— **Ezredes** urnak alázatosan jelentem . . . harminc ember!

Az ezredes elcsodálkozva néz a katonákra, szemével megszámlálja őket, aztán hosszasan csóválja fejét.

— Tiszthelyettes!

— Parancs!

— On, ugyebár, azt jelentette nekem, hogy harminc ember van?

— Igenis, ezredes ur!

— Nos, én — ha jól számoltam — ötvenet látok itt.

A kadét rettenetes zavarba jön. Fülíg elpirul, a katonákra néz, majd megint az ezredesre, majd megint a katonákra, de azért még se veszi el a lélekjelenlétét. Egyet-kettőt kőhint, aztán ismét kemény haptákba vágja magát:

— Ezredes urnak alázatosan jelentem, igaz ugyan, hogy itt ötven ember van, de azok közül husz olyan komiszulgyakorolt ma, *hogy egyáltalán nem is jön ember számba.* Marad tehát harminc ember, ahogy jelentettem!

— **Tüzek.** *Tokaj* ról táviratozzák: Tegnap itt tűz ütött ki és három ház teljesen leégett. A tűzoltóságnak azután sikerült a tüzet lokalizálni. A szomszédos *Rakamaz* községben is tüzvész pusztított, amelynek 12 ház esett áldozatul. A kár meghaladja a 30,000 koronát.

— **Küsző használatra.** Testrészek fájdalmait, csuzos és köszvényes bajok és mindennemű gyuladások a *Moll-féle* sóborszesz-szel gyógyíthatnak biztos sikerrel. Egy üveg ára 1.90 kor. Szétküldés naponként utánvétellel *Moll A.* gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító átal *Bécs, I. Tuchlauben 9.* A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan *Moll-féle* készítmény kerendő az ó gyári jelvényével és aláírásával.

— **Kétszer egymásután!** Olvasóink figyelmét ismételtén felhívtuk arra, hogy sorsjegyeiket a *Dörge Frigyes* bankházában, Budapest, *Kossuth Lajos-utca 4. sz. a.* vásárolják. Hogy mennyire igazunk volt ezen ajánlásunkkal, azt a legjobban bizonyítják a most befejeződött húzások. Számos oly főnyeremény volt, melyet ezen valósággal szerencsés bankház vevője ért el. Ismételtén nyerték ott a legnagyobb nyereményeket, így most legutóbb még egymásután kétszer is. A 18-ik sorsolás alkalmával lett a 37 553. számú sorsjegy 400.000 korona kifizetve és a 19 ik sorsolásnál 1907. április 15-én már ismét a nálunk vásárolt 8881. sz. sorsjegy nyerte meg a 400.000 koronás főnyereményt. Oly szerencsés esemény ez, amely az osztálysorsjáték fennállása óta még nem fordult elő. A legjobban örvendtünk annak, hogy az egész óriási összeg (a 39278. számú sorsjegy 100.000 koronás is) Magyarországon maradt. Ezek után a legmelegebben ajánlhatjuk tisztelt olvasóinknak, hogy a mostani 20-ik húzásra sorsjegymegrendeléseiket (egész 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 korona 50 fillér) *Dörge Frigyes* bankházánál, *Kossuth Lajos-utca 4. sz.,* minél előbb eszközöljék, mert bizonyos, hogy az egész világ részt akar venni a szerencsében; így hát a sorsjegyek a legrövidebb idő alatt eladatnak. Azok a megrendelők, kik lapunkra hivatkoznak, a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és mindazon előnyökben, amit egy elsőrendű bankház csak nyújtani képes. 3910

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek és Weisz* nál. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szabad ábra helyezett kereskedő. Minap megirtuk, hogy *Bleyer Ármin* a gurahonci cementgyár igazgatója néhány héttel ezelőtt csődöt kért *Tapfer Jenő* gurahonci kereskedő ellen. Miután ugyszólván semmi fedezetet sem találtak, a csödbbíróság felhívta *Tapfert*, hogy a

BORHEGYI BORVIZ

sziklából fakadó természetes ásványvíz forrás kezelőség Szászrégen.

Vezérképviselő Aradon
Stern Sándor

Kapható: Fejér Gyula, Pollák József, Dürr Kocsárd, Dürr Gusztáv, Daimel Lajos, Altmann Ede, Husarek Ágoston Lippa. 1202

agyonalansági eskü letételére jelentkezzék. 'apfer azonban a szabályszerű idézésre nem ment meg, noha ismerősei előre figyelmeztették, hogy meg nem jelenése esetén lefogják artóztatni. A törvényszék, tekintettel arra, hogy Tapfer a kitűzött határnapon meg nem jelent, s így attól lehetett tartani, hogy hite szöve elől elrejtette vagyona egy részét, sőt alán szökni is készül, a csődtörvény értelmében elrendelte letartóztatását. Ezt a letartóztatást április 24-ikén foganatosította a gurahonci sendőrör, s Tapfert még az nap délután két zúrnyos csendőr kíséretében Aradra hozták az ügyészséghez, mely azonnal intézkedett letartóztatásáról. A törvényszék Heller Mór dr. bírónak osztotta ki a bukott kereskedő ügyét, kiknek fogva tartása iránt ma döntöttek. A tárgyalásra a fogházból felhozatták Tapfert is, aki azzal védekezett, hogy tévedésből nem jelent meg az idézésre, s fogalma sem volt arról, milyen következményeket von magára ez által. Miután késznek nyilatkozott a vagyontalansági eskü letételére, a törvényszék elfogadta azt s nem látván okot a kereskedő további fogvatartására, megkereste az ügyészséget, hogy Tapfer Jenőt helyezze szabadlábra. Az átiratot még a délután folyamán átküldték az ügyészségre, amely azonnal szabadon bocsátotta Tapfert.

§ Basáskodó rendőr. Nehány héttel ezelőtt Balogh Mihály rendőr a Marosparton megállította Dragnov János vingai fuvarost szabálytalan hajtás miatt. Dragnov tiltakozott az ellen, mintha ő szabálytalanul hajtott volna, s ez ügy kihozta sodrából a buzgó rendőrt, hogy egy nádpálcával véresre verte a fuvarost. Ezt az ügyet ma tárgyalta Zih József járásbíró előtt, aki könnyű testi sértés vétségében bünsnek mondta ki Balogh Mihályt, s összesen 30 korona pénzbüntetésre ítélte. Ugy a magánvádló, mint a vádlott felebbezést jelentettek be az ítélet ellen.

§ Hegedüs Ármin fogsága. A kérefestett kirakat volt tulajdonosának vizsgálati fogsága a mai napon lejárt. Miután a vizsgálóbíró még mindig nem fejezte be a vizsgálatot, az ügyészség indítványt adott be a vádtanácsához, mely Hegedüs vizsgálati fogságát egy hónappal meghosszabbította.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A melegebb időjárás, amelyre a vetéseknek már nagy szükségük lenne, még mindig késik.

A gabonaüzlet irányzata a kedvezőtlen időjárás folytán emelkedik, az árak javulnak.

A mai piacon eladásra került:

700—800 mm. buza 7.50—65.

200—300 mm. tengeri 4.90—5. 5.

Névleges jegyzés:

Zab 7.—

Árpa 6.—

Rozs 5.70.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 26.

Amerika $\frac{3}{8}$ olcsóbb. Kevés forgalom, 5—10 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	9.02—9.03	9.02—9.03
Buza októberre	8.94—8.95	8.99—9.—
Rozs áprilisra	6.99 7.—	6.98—6.99
Zab áprilisra	7.84—7.85	7.74—7.75
Uj tengeri	5.64 5.65	5.64—5.65

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	685.25
Magyar hitelrészvény	775.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	687.25
Déli vasút	134.50
Magyar jelzálog hitelbank	496.50

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Lia. Egyszer nyit száz évben az aloé virág? Pünkösdre is nagyon szívesen látnok, de kérjük a kéziratot már május legelején.

Több árást vesztett kereskedőség. Szíveskedjenek ezt névaláirással ellátva közölni velünk. Névtelen levelekre nem reagálhatunk.

H. F. (Nagyhalmagy.) Már van tudósítónk.

IDEGENEK ARADON.

Április 26

Központi szálloda. Reiser Mór dr. ügyvéd Kula. — Gelyi Gyula magánzó Budapest. — Pretsch Károly máv. felügyelő Budapest. — Kovács Alajos miniszteri fogalmazó Budapest. — Reiner Mátyás magánitkár Budapest. — Lieberman Fülöp gyáros Bécs. — Gombos Imre kereskedő Budapest. — Bock Róbert dr. orvos Battonya. — Förstel Ottó mérnök Berlin. — Homolan Henrik birtokos Kelcse. — Ferenczy Kálmán biztos Temesvár. — Suschny Gyula kereskedő Budapest. — Pfeifer János igazgató Temesvár. — Herzl Bernát igazgató és családja Budapest. — Schönfeld Ede fakereskedő Tarcsa. — Jákey Alajos huszárezredek Cegléd. — Klein Félix állatorvos Cegléd. — Fischer Emil kereskedő Nagyvárad. — Mannheim Zsiga dr. orvos Kunágota. — Márkus József karmester Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Szoyer Ilonka művész Budapest. Kabodi Károly mérnök Budapest. — Balázs Imre és családja Nagyvárad. — Münnich Kálmán birtokos Alváca. — Geiringer J. kereskedő Budapest. — Simonyi Árpád és családja Debrecen. — Horgos Sándor gyógyszerész és neje Miskolc. — Kőrösi Antal igazgató Resica. — Fekete Józsefné és leánya Zombolya. — Kertész Andor és családja Vajdahunyad. — Fehér Miklós magánhivatalnok Looson. — Lakatos Sándor dr. orvos Dorozsma. — Major István mérnök Szabadka. — Nemes J. L. hivatalnok Békéscsaba. — Tószegi István gazdasz Nagyszénás. — Sommer Herman bérlő Kőszeg. — Barys Károly kir. mérnök Temesvár. — Mayer Károly utazó Budapest. — Ceiger J. utazó Budapest. — Zviback Sándor utazó Budapest. — Grün József utazó Budapest. — Vesseli A. Dezső utazó Budapest. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Hevesi Zsigmond utazó Budapest. — Binetter A. utazó Budapest. — Veisz Sándor utazó Budapest. — Ritter Ármin utazó Budapest. — Grossz Gyula utazó Budapest. — Huszár Lajos utazó Budapest. — Berger Ede utazó Budapest. — Adler Géza utazó Budapest. — Keierel Miksa utazó Trieszt. — Volfram János utazó Diószeg. — Glied Gyula utazó Nagyvárad. — Rohács Lajos utazó Bécs. — Roth Frigyes utazó Bécs. — Riesenfeld B. utazó Bécs. — Brunner Adolf utazó Bécs. — Fleischman Károly utazó Bécs. — Klein Izidor utazó Bécs. — Bauer Gyula utazó Bécs. — Horovics Sándor utazó Bécs. — Bauer Miksa utazó Bécs.

Nemzeti Színház

B) bérletszűnet

B) bérletszűnet.

Szombaton, 1907. évi április hó 27-én:

SZOYER ILONKA mint vendég:

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon Viktor és Stein Leo. Zenéjét szerző: Lehár Ferenc. Fordította: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Zéta Mirkó	Horti Sándor.	Bogdánovic	Delli Lajos.
Valencenne	Zalai Margit.	S. Ivaine, neje	Gyöffy T.
Danilovics	Leővei Leo.	Kromow	Uj Kalmán.
Glavári Hanna	Szoyer Ilona.	Prisics, őrnagy	Kulcsár L.
Rosillon	Faludi K.	Pra-covia	Benkőné P.
Cascada	Ladislai J.	Nyegus, irnok	Varnai Jenő.

Kazdote este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Dr. Radó Károly

ügyvédi irodáját

Batthyányi-utca 30. számú ház

Fischer Eliz-palota II-ik emeletére ¹²³¹

helyezte át.

Kérelem a t. közönséghez!

Az aradi cipészszegédek munkabeszűntetésével szemben a t. közönség szíves türelmét kéri, az alólírott szövetség és azon lesz, hogy a megrendelt munkák rövid időn belül elkészüljenek. Miután a munkásoknak egyrésze már dolgozik.

Az aradi cipésziparosok szövetsége..

1230

6996/1907 kh.

Hirdetmény.

Az Aradi Első Gőztégla cserép és agyagárugyár részvénytársaság aradi cég a Radnai ut végén az élővizcsatorna és Marosvédgát közötti telken egy gőzüzemű téglá, cserép és agyagárugyár felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.c. 27. §-a értelmében a telep helyszíni tárgyalására határidőül folyó évi április hó 27-én délelőtt 10 órája kitűzetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, a valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyosztályánál folyó évi április hó 27-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező, s a netáni észrevételek irásban ugyanitt, élőszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említettnek, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telepengedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1907. évi április hó 24.

Sarlot Domokos, főkapitány.

Megérkeztek: ¹²¹⁵ a legujabb kivitelű, legjobb szerkezetű

Jégszekrények,

melyek kevés jéggel kitűnően hűtenek

Andrássy-tér 16. sz.

Szabó Albert

6 es. és kir. tansége József 16. herceg udvari szállítója.

Városi és megyei telefon 239.

6629—1907. khsz.

Hirdetmény.

Arad szabad királyi város rend-
őrkapitánysága által hatóságilag
közhírré tétetik, hogy Fráter és
Dömötör vállalkozó mérnökök a
város területének felmérési külső
munkálatait f. évi április hó 15-én
megkezdették.

Felhívom ennél fogva a város
lakosságát, hogy nevezettek munká-
jukban ne akadályozzák és ál-
taluk a város különböző pontjain
elhelyezett mérnöki jeleket meg
ne rongálják, mert ellenkező eset-
ben az 1891. évi XLI. t.-c. 4. §-a
alapján büntettetni fognak.

Arad, 1907. évi április 18-án.

Sarlót,
főkapitány.

4—1907. kpv.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város központi választmánya
ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi vá-
lasztó kerületben az országgyűlési képviselő vá-
lasztóknak a folyó év ben kiigazított és 1908.
évben érvényes bíró ideiglenes névjegyzéke,
az ujonnan felvettek és kihagyottak névjegy-
zékeivel együtt, az 1899. évi XV. t.-c. 146. és
151. §§-ai értelmében 1907. évi május hó 5-től
kezdve május hó 25. napjáig bezárólag a város-
ház tanácsstermében közszemlére kitétetik.

Ezen névjegyzékek ellen az 1874. évi
XXXIII. t.-c. 44. §-a (147. §.) értelmében felszó-
lalni és ezen felszólalás ellen észrevételt tenni lehet.

Az ideiglenes névjegyzékek kiigazítása
iránt felszólalások folyó évi május hó 5-ik nap-
jától folyó évi május hó 15-ig bezárólag az
azokra tett észrevételek pedig folyó évi május
hó 16-ik napjától május hó 25-ik napjáig Arad
sz. kir. város polgármesterénél adandók be.

Arad sz. kir. város központi választmányá-
nak 1907. évi április hó 15-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos, s. k.
polgármester,
közp. vá. asztm. elnök.

11474—1907.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi ministeriumnak
rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy
a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamnak
1901-ben történt létesítése óta ezen tanfolyam-
nál vándorpincemesterek vannak alkalmazva, a
kiknek az a feladata, hogy a szőlőgazdák ki-
vánóságára az illetőkhöz kiszáljanak, nekik bo-
raik kezelésére nézve a szükséges utbaigazítá-
sokat megadják, sőt a szükséges borkezelési
munkálatokat a termelők pincéjében végre is
hajtsák, vagy saját felügyeletük alatt végrehaj-
tassák s a szőlőbirtokosok vincellerjeit vagy
más alkalmazottjait a szükséges borkezelési
munkálatok helyes végzésére, ott a helyszínén,
gyakorlatilag beoktassák.

Ez idő szerint öt ily vándorpincemester van
alkalmazva a budapesti m. kir. pincemesteri
tanfolyamnál.

Azoknak a szőlőbirtokosoknak, akik az ál-
lami pincemestereket igénybe kívánják venni,
ez iránt közvetlenül a budafoki m. kir. pince-
mesteri tanfolyam igazgatóságához Budafokra
kell fordulniok. A pincemesterek a megkere-
sések beérkezésének sorrendjében fognak ki-
szállani.

Hogy a vándorpincemestereket minél több
szőlőgazda vehesse igénybe, egy vándorpince-
mester egy szőlőbirtokosnál egyfolytában 6 nap-
nál hosszabb ideig csakis abban az esetben ma-
radhat, ha ugyanakkor más szőlőbirtokosnak
nincs rá szüksége.

Miről az érdeklődők azzal értesítettnek,
hogy ezen ügyre vonatkozó részletes körrende-
let a városi levéltárban betekinthező.

Arad, 1907. évi április hó 20.

A városi tanács.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Pallas Nagy Lexikona.**Jókai Mór munkái**

(nemzeti kiadás)

Mikes Kelemen Törökországi levelei

(100 koronás díszkiadás.)

György Aladár: A föld és népei.**Műveltség könyvtára.****Gáspár: Utazás a föld körül.****Báró Eötvös, József összes művei.****Képes Nagy Világtört. net.****Brehm: Állatok világa.****Madách: Az ember tragédiája.****Munkácsy Mihály élete és munkái.**

(Nagy album alakú díszkiadás.)

Reclus: A föld.**Herrman: Magyar Halászat és****a term. tud. társulat kiadásá-
ban megjelent több forrás**

munka

267

**antiquarice
leszállított árakon
kapható.**

Több száz évfolyam
magyar és német fo-
lyóirat díszkérdőívben,
egy kötetben 8—10
regény,
2—4 koronáig.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

**Építő és
Földhiteleszerző
Vállalat**

Budapest, Erzsébet-körut 9.

(New-York palota.)

Telefon 63—65.

Telefon 63—65.

Szerez földbirtokra, kész- és
épülőfélben levő budapesti és vi-
déki bérházakra kölcsönöket. Sze-
rez jelzálogos törlesztési-, kész-
pénz- és kamatozó kölcsönöket,
bekebelezett váltóhiteleket I. és
II. helyre legkedvezőbb feltételek
mellett.

A vállalat működési körébe
vág a drágább kölcsönöknek ol-
csóbbakra való átváltoztatásá-
nak kieszközlése. (Conversio.) Le-
számítottat kereskedelmi tárca-
váltókat és szerez személyhite-
leket bankoknál és hitelegyletek-
nél; törlesztéses személyhitele-
ket szerez tisztviselőknek.

Foglalkozik iparvállalatok
financirozásával, szerez vállal-
kozóknak bánatpénzeket és óva-
dékot, előlegeket vidéki pénzinté-
zetek részvényeire. Elfogad meg-
bízásokat földbirtokok parcellá-
zására, közvetíti a földbirtokok
és házak vételét és eladását.

Hivatalos órák:

délelőtt 9—1-ig

délután 3—5-ig.

Vidékről érkező levélbeli
kérdősködésekre azonnal
és kimerítően válaszolunk.

Lapkihordók

felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Falusi ház pneumatikus,

házi
vizteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz.

Vizellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálunk.

Felvételek a helyszínén.

Hopp Károly

műszaki irodája vizellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

Az 1902. évi versenyt ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi mákói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

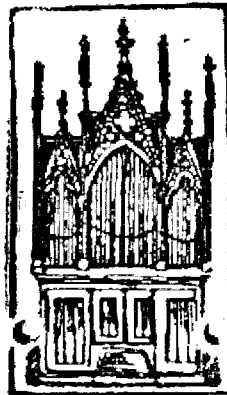
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kítűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kítűnő szakértelemmel eszközöltetnek.

Bővebb felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

205—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szegényekházában elhasznált alább felsorolt szükségletnek beszerzése iránt folyó évi május hó 6-án d. e. 10 órakor nyilvános árlejtést tart.

Szállítandó:

1. 97 drb. fehér vászon férfi ing á 3 korona
2. 5 drb. szines, 145 cm. hosszú szines férfi ing á 3 k. 40 f.
3. 74 drb. női rendes ing á 3 k. 40 fillér.
4. 90 drb. férfi vászon alsó nadrág á 2 kor. 90 fillér
5. 50 drb. törülköző á 70 fillér
6. 40 drb. vászon lepedő á 3 kor. 50 fillér.
7. 1/30 m. lábkapca vászon egy darabban á 30 fillér összesen 9 korona.
8. 10 drb. szalmazsák á 3 korona 50 fillér
9. 10 drb. szalmazsák párna á 2 korona
10. 40 drb. szalmazsák párna tok á 2 korona
11. 35 drb. fehér takaró pokrócz á 7 korona 30 fillér
12. 12 drb. női téli fejkendő á 90 fillér.
13. 17 drb. nyári fejkendő á 40 fillér
14. 40 drb. harisnya á 80 fillér.
15. 36 drb. kék női kötő á 70 fillér
16. 39 drb. nyári kabátka á 3 korona
17. 44 nyári szoknya á 3 korona 20 fillér
18. 15 drb. téli férfi kabát á 12 korona 60 fillér
19. 30 drb. téli férfi nadrág á 5 korona 50 fillér
20. 10 téli férfi mellény drbja. 2 kor. 80 fill.
21. 10 nyári férfi kabát drbja 3 korona
22. 2 nyári férfi mellény drbja 2 kor. 40 fillér
23. 12 pár férfi bakkancs párja 8 korona 40 fillér
24. 5 pár női bőr cipő párja 6 korona 50 fillér
25. 19 pár női posztó cipő párja 5 korona 40 fillér
26. 24 pár férfi és női bőr pucspárja 3 korona 30 fillér.

A szállítandó cikkek honi eredete és lehetőleg helybeli munkások által történő előállítására igazolandó.

A nyári ruhaneműek sötétszínű, jól mosható anyagból, a férfi ruhaneműek szürke posztóból, meleg béléssel állítandók elő.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban az árlejtés előtt a városi pénztárban.

Az árlejtésen csupán írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi április hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

175 darab

pontos járatu ezüst

zsebórát

minden elfogadható árban elárusít.

Schwimmer-cég

Arad, 802

Szabadság-tér 5—8. szám alatt.

Pölzl kávéház mellett.

217—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Nagykaszálón lévő trágya értékesítése iránt folyó évi május hó 6-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 100 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban az árverést megelőzőleg a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi április hó 20-án tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

AZ ARADI LLOYD TÁRSULAT

folyó évi április hó 28-án, vasárnap d. u. 2 órakor tartja saját helyiségében

rendes évi közgyűlését,

melyre a társulat tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

Tárgysorozat:

1. A választmány évi jelentésének előterjesztése.
2. Aszámvizsgáló-bizottság jelentésének előterjesztése és a felmentvény megadása.
3. Az 1907. évi költségvetés megállapítása.
4. Egy megüresedett választmányi tagsági helynek 2 évre való betöltése.
5. A tagok netaláni indítványai. 1160

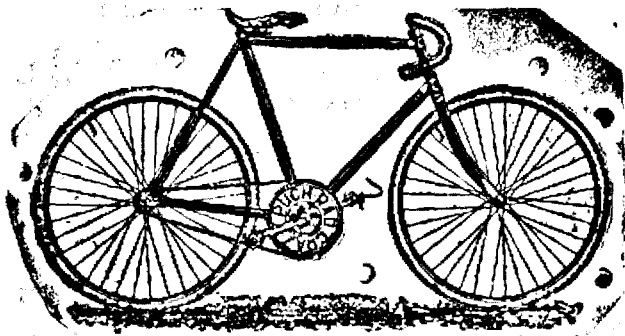
Arad, 1907. évi április hó 20 án.

Kalmár József

kerékpárraktára

486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Uj és használt kerékpárok olcsó árért kedvező havi vagy heti részletekre kapható.

Nagy avító műhely.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-bajok, teatti bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhev. rögzült székrekedés, maj bántalmak, vertiginus, aranyer és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A

Moll“ felirattal onozattal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, kőszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb népszerű. — Egy onozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyermek és felnőttek okzerü bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1.80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékföldés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

3971

Vidéki megrendelések naponta postantárvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDEN KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerüzeteiben.

Kiadó üzlethelyiségek!

Bodega üzlethelyiségnek

szánt magas souterain lakás, mely áll két teremből, egy külön szobából és mellékhelyiségekből, e célra igen előnyös helyen épülő házban 1907. augusztus 1-jére kiadó.

Fodrász üzletnek

alkalmas helyiség, mellette 2 utcai szobás lakással augusztus 1-jére kiadó.

Iparosnak alkalmas

2 utcai szobás souterain-lakás augusztus 1-jére kiadó.

Bővebb értesítések

1101

Niga János

műépítésznél nyerhetők

(József főherceg-ut I. szám, II. em.)

Eladó szőlőoltványok!

Ez évi terméséből

amig a készlet tart

még különböző bor és csemege fajú

kiváló szép gyökeres fás szőlőoltványok

kerülnek eladásra mérsékelt ár mellett.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál

1080

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

489/1907. sz.

Hirdetmény.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága 1845/1907. K. B. 1846/1907. K. B. és 1851/1907. K. B. számú határozatával és Aradvármegye alispánja 1907. évi 6561., 6562., 6622. és 6685. számú határozataival

1. a szöllős-csermő-talpai thgi. közut 16-17. km. szakaszán levő 11. sz. hid kijavítását . . . 4429.99 korona;
 2. az arad-zámi thgi közut 23-85 km. szakaszán levő 19., 43., 61., 87., 110., 166. és 179. sz. hidak helyreállítását és a soborsin-valemarei thgi közut 0-1 km. szakaszon levő 1. számú hid kijavítását . . . 12628.42 korona;
 3. a kisjenő-seprős-csermői thgi közut 6-20 km. szakaszán levő 4. és 12. számú hidak kijavítását . . . 3234.36 korona;
 4. a mikalaka-nagyhalmágyi thgi közut 29-114 klm. szakaszán levő 20., 21., 22., 71., 74., 126., 143. és 150. számú hidak és áteresztők kijavítását illetve helyreállítását . . . 4454.40 korona;
 5. a szöllős-zaránd-nadabi törhtósági közut 7-16. km. szakaszán levő 6., 7., 8. és 9. számú áteresztők ujjáépítését és a 10. számú fahid kijavítását . . . 2560.72 korona;
 6. a borossebes-déznai thgi közut 0-1 klm. szakaszán levő 5. sz. hid helyreállítását . . . 1247.68 korona;
 7. a miske-vadászi thgi közut 12-13 klm. szakaszán levő 11. számú áteresztő ujjáépítését . . . 1347.48 korona;
- összesen 29903.05 korona

költségvetési összeggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1907. évi május hó 25-ik napjának d. e. II órájára Aradvármegye székházának kistermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 1/2 11 órájáig az aradi kir. államépítészeti hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Minden egyes utvonatra külön ajánlat teendő de egy közös borítékban több ajánlat is elhelyezhető; az ajánlathoz az általános feltételekben előirt az engedélyezett költségösszeg 5% ának megfelelő bnatpénznek az aradi m. kir. adóhivatalnál közíg letétbe történt elhelyezését igazoló pénztári nyugta csatolandó. Oly ajánlat, mely több utvonatra szól, vagy amelyhez bnatpénz egyarant készpénz vagy értékpapír csatoltatik, figyelembe nem vétetik.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál (Nagykörut 6. em.) a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1907. ápril hó 25.

1223

M. kir. államépítészeti hivatal.

APRÓ HIRDETESEK.

AKINEK

ismeretség híján

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellerre,
kertészre.kulcsárnőre,
gazdaszónyira,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

bírtokot,
házat,
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

mindeseket vétel vagy bérbevételei cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér csélt, ha az

„ARADI KOZLÓNY“

kis hirdetési
rovátát használja.

Két szép butorozott utcai szoba

május elsejétől kiadó Forray-utca
6. szám. Bővebbet ugyanott. 1191

Vaszkó-Gilányi „Vezérkönyv“

Segédkönyv magántanulóknak a
négy polgári osztályból való vizsga
sikeres letételére. A két kötet ára
8 korona. A pénz előleges bekül-
désénél bérmentve küldi Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad. 361

Tanuló-leányok

felvétetnek nyomdánkban és könyv-
kötészetünkben.

Egy réz függő műhelylámpás,

házbutorok és üres üvegek eladók
Teleky-utca 10. sz. I. em.

Maculatura papiros

kapható lapunk kiadóhivatalában.

Egy olcsó pince

az Acsev. palota közelében bérbe-
vételre kerestetik. — Ajánlatokat
„Pince“ jellegével a kiadóhivatalba
kérünk.

A Boros Béni téren

egy két szobás garson lakás azon-
nal kiadó. Tudakozódni lehet, 214
szám alatt telefonon. 1213

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Mérlegképes

könyvelő, ki a gépirást is bírja,
állást keres. Cim: B. M. Flórián-
utca 4. sz.

Telefon szám 184. Mosóintézet átvétel! Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnevnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakzerű kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
hársíng kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kíméletesen készí-
mással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Fodrász üzlet áthelyezés.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy Andrassy-
tér Neuman-palotában létezett

Fodrász-üzletemet

a szomszédos Kiss örökösök Andrassy-tér 22. sz. alatti
házba helyezem át május hó elsejétől.Kérem igen tisztelt vendégeimet mint a nagyérdemű közönséget
új helyiségemben is méltassa üzletemet eddigi pártfogására.Nagybecsű támogatást az én és árvám nevében megköszönve,
további kegyes jóindulatáért esedezve

kiváló tisztelettel 1227

özv. Kemény Ferenczné.

8 örb. díszes virágláda

eladó Fácán u. 6 sz. Mely kerítés-
nek is használható, 1 két szárnyu
redőzött ajtó, 1 két szárnyu vas
ajtó, 1 vas gerenda 22 cm. magas
650 cm. hosszú, 1 tricikli. 1192

Elvállalok

parketta surolását,
beeresztésétés kefélesét, továbbá kopott
parketták aczélforgácsal való
tisztítását.

Kiváló tisztelettel 1204

Lovas Károly,

első aradi ablaktisztítási és parketta
beeresztési vállalata Széchényi-u. 4.

Fischer Armin

szobafestő és mázó

Arad, Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal mindennemű

szobafestő és mázó-

munkát,

azonkívül gipsz utánzatot és
szobakárpitozást a leggy-
szerűbb és legdíszesebb kivitelben
vidéken is. 687

Villanyvilágítási, telefon, csengettyű, és villámhárító

berendezéseket és javításo-
kat, lámpák és csillárok át-
alakítását gáz- és villanyra
szakzerűen és a legolcsó-
ban végzem. — Ivlámpákat,
elektro-motorokat és luz-
tereket mintakönyv, vagy
rajz szerint szállítok. Leg-
jobb minőségű villanykör-
ték, Auerok és ivlámpa-
szonokot raktáron tartok.

Diamant Ferenc.

Kazinczy-u. 1.
(A polgári iskolából mebe.)

Egy

társat keresek

egy már 7 év óta fennálló

vállalat átvételéhez.

Szükséges 1229

4000 korona

ovadékkal bíró egyén

a vállalat évi forgalma
70000 koronát tesz ki.Levelek címzendők 4000 számu
jel alatt a kiadóhivatalba.

Hamerli-féle pécsi bőrkegtyük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!

Szőnyeg maradékok

meglepő olcsó áron!

Egyes kisebb és nagyobb
nyírott

szőnyegek

prima Axminster, csekély
szépséghibákkal, rendkívüli
alkalmi vétel. 336

Vászon raktár!

Prima rumburgi és creas
fehér és színes

asztalnemű.

Chiffon és pamutvászon
legnagyobb gyári raktár.Egyelőre nagyobb elővé-
telek folytán még a régi ol-
csó árakban.

Harisnya raktárunk

páratlan nagy választék. Ol-
csó árak.

Váci és nagyenyedi

fegyházban kötött férfi 20,
25, 30 és 40 krajcár párja.Női Hausschild pamutból
kötött 55 és 60 krajcár párja
fekete és divatszínben.

Rosenblüh H. és Társa, Arad.

Hamerli-féle pécsi bőrkegtyük 3 gombos és hosszú száru, állandó nagy raktár!